

**METROPOOLREGIO
EINDHOVEN
PROGRAMMABEGROTING 2017**

Inhoudsopgave

OVERZICHT METROPOOLREGIO EINDHOVEN	3
KERNGEGEVENS	4
1. LEESWIJZER	5
2.1 ONTWIKKELINGEN METROPOOLREGIO EINDHOVEN	6
2.2 BEGROTING 2017	6
3. PROGRAMMABEGROTING METROPOOLREGIO EINDHOVEN	9
4. FINANCIËLE BEGROTING METROPOOLREGIO EINDHOVEN	39
4.1 Overzicht baten en lasten	40
4.2 Toelichting op het overzicht baten en lasten	40
4.3 Herkomst en besteding van middelen	43
4.4 Inwonerbijdrage	45
4.5 Formatie	45
5. PARAGRAFEN	46
5.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement	47
5.2 Financieringsparagraaf	48
5.3 Bedrijfsvoering	49
5.4 Verbonden partijen	51
5.5 Grondbeleid	52
OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDAGEN	53
MEERJARENRAMING PROGRAMMA'S	56
STAAT VAN VASTE ACTIVA, RESERVES EN VOORZIENINGEN	58

Overzicht Metropoolregio Eindhoven

Gemeenschappelijke Regeling

Bij besluit van 12 mei 1993 is de Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant goedgekeurd. Deze regeling is gewijzigd op basis van de reacties van de gemeenten en de op 21 december 2004 door de Tweede Kamer aangenomen Wijzigingswet Wgr-plus, die op 1 januari 2006 in werking is getreden.

In 2010 hebben alle 21 aan het SRE deelnemende gemeenten een gelijkkluidend besluit genomen over de derde wijziging van de Gemeenschappelijke regeling van het SRE.

Vanaf 25 februari 2015 heeft de bestuurlijke samenwerking in de regio vorm gekregen in de Metropoolregio Eindhoven. Vanaf deze datum is dan ook de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven in werking getreden en is de voorgaande gemeenschappelijke regeling SRE hierdoor vervallen.

Deelnemende gemeenten	21
Algemeen bestuur	21 leden
Dagelijks Bestuur	R. van Gijzel
	P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
	A.G.T. van Aert
	J. Wiggers, directeur

Kerngegevens

	Begroting 2017	Begroting 2016
Algemeen		
Inwoners	756.944	752.390
Woningen	331.198	328.948
Bedrijven en instellingen	66.860	66.170
Werkzame personen	381.600	389.200
Hectares	146.000	146.000
Financieel	(in €)	
Programmasaldo		
Metropoolregio Eindhoven	142.979	-3.593.980
Oud SRE	-1.250	-42.109
RHCe	827.644	-2.742.437
Gemeentelijke bijdragen		
- Per inwoner		
SRE exploitatiebijdrage	5,747	5,642
SRE Stimuleringsfonds	3,554	3,554
RHCe	3,838	3,809
Archief RHCe m1	9.531	9.531
- Totaal		
Exploitatiebijdrage	7.141.066	6.998.561
Stimuleringsfonds	2.690.179	2.673.994
	9.831.245	9.672.555
Bijdragen overheden		
EU	0	31.851
Gemeenten	9.831.245	9.672.554
Lasten		
Apparaatskosten	3.702.787	5.694.578
Programmakosten	10.095.723	8.232.162
Totaal lasten	13.798.511	13.926.740
Totaal baten	13.798.511	13.926.740
Personeel	(in Fte's)	
Metropoolregio Eindhoven	23,1	21,5
SRE Oud	0,0	0,8
RHCe	24,5	24,9
	47,6	47,2
Personeel derden		
SRE	0,0	0,0
RHCe	1,0	1,0
	1,0	1,0

1. Leeswijzer

Hierbij treft u de Programmabegroting 2017 aan van de Metropoolregio Eindhoven. Het betreft de derde begroting in de bestuursperiode 2015-2018.

In deze begroting zijn 4 programma's onderscheiden:

1. Metropoolregio Eindhoven, bestaande uit de deelprogramma's Economie, Fysieke leefomgeving en Bestuurlijke samenwerking.
2. Oud SRE, waarin voor 2017 de activiteiten contractbeheer afval en Gulbergen zijn ondergebracht.
3. Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE).
4. Programma Overhead
Vooruitlopend op de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de overheadlasten centraal geregistreerd onder een afzonderlijk programma. Voorheen werden deze kosten verantwoord op een kostenplaats en vervolgens middels een complexe verdeelsleutel toegerekend aan de exploitatie van de afzonderlijke taakvelden.

De begroting is formeel gesplitst in twee delen, een programma- en een productbegroting. Dit hangt samen met de afbakening van de bevoegdheden van Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur stelt kaders, autoriseert de programmabegroting en controleert. De programmabegroting bestaat uit een overzicht van de programma's, de financiële begroting en (voorgeschreven) paragrafen.

Het Dagelijks Bestuur voert uit en legt verantwoording af. De uitwerking wordt vormgegeven in de productbegroting, waarin gedetailleerder per programma de activiteiten (producten) zijn beschreven om de doelstellingen van het programma te realiseren. In deze programmabegroting zijn voor het overzicht programma- en productbegroting gecombineerd.

De programmabegroting 2017 wordt naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gezonden voor het geven van een reactie. De bestuurlijke behandeling van de programmabegroting is voorzien voor de vergadering van de Algemeen Bestuur van woensdag 29 juni 2016.

In deze programmabegroting wordt per beleidstaak aangegeven:

- opgave lange termijn, wat willen we bereiken op de lange termijn;
- resultaten, wat willen we bereiken in het begrotingsjaar;
- activiteiten, wat gaan we er voor doen;
- betrokken partijen;
- mensen en middelen, wat mag het kosten.

Naast de programma's bestaat de programmabegroting uit de financiële begroting met het overzicht van lasten en baten met toelichting. Een aantal aspecten van de financiële huishouding, zoals weerstandsvermogen/risico's en financiering worden belicht in de voorgeschreven paragrafen.

2.1 Ontwikkelingen Metropoolregio Eindhoven

Evaluatie samenwerking

In de Gemeenschappelijke Regeling is vastgelegd dat het Algemeen Bestuur per 1 januari 2017 het functioneren van de Metropoolregio en de samenwerkingsrelatie met het regionaal platform zal evalueren en daarvan vóór 1 juli 2017 verslag zal uitbrengen aan de colleges en de raden van de gemeenten, vergezeld van conclusies en aanbevelingen.

Een bestuurlijke werkgroep zal de evaluatie voorbereiden. De onderzoeksvraagstelling zal op 29 juni aan het Regionaal Platform worden voorgelegd. Aansluitend stelt het Algemeen Bestuur nog in 2016 de onderzoeksvraagstelling vast.

Bestuurlijke samenwerking en Regionale Agenda

In het Algemeen Bestuur van 25 februari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven officieel van start gegaan. De gemeenschappelijke regeling is door de 21 gemeenteraden vastgesteld en de Regionale Agenda 2015-2018 is door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Buiten de benoemde taken uit de Regionale Agenda wordt er momenteel nog een discussie gevoerd over nieuwe taken die voor de begroting 2017 van belang kunnen zijn.

Het betreffen taken op het gebied van Logistiek, zorg en duurzaamheid. Hiervoor zullen indien nodig separate voorstellen met een aparte begrotingswijziging worden aangereikt.

In de zienswijzen op de Gemeenschappelijke Regeling en de Regionale Agenda vragen gemeenteraden nadrukkelijk aandacht voor het democratisch gehalte van de Metropoolregio Eindhoven. Hoe worden raadsleden deel van de Metropoolregio Eindhoven? Hoe geven we invulling aan de democratische betrokkenheid van gemeenteraden?

In de inmiddels opgerichte 'Raadstafel21' wordt door een vertegenwoordiging van raadsleden hierover gesproken. De Raadstafel 21 is in 2015 opgericht en zal in 2017 worden geëvalueerd. Het is de vooruitgeschoven post van gemeenteraadsleden waarbij de Metropoolregio Eindhoven ideeën, voorstellen, visies etc. kan toetsen. De Raadstafel21 zal geen geïnstitutionaliseerd overleg worden.

Twee keer vindt in 2017 aansluitend aan het Regionaal Platform een raadsledenbijeenkomst plaats. Daarvoor worden alle gemeenteraadsleden in de regio uitgenodigd. Het programma daarvoor wordt in samenspraak met de Raadstafel21 opgesteld.

In 2017 zullen de griffiers, communicatieadviseurs en strategisch adviseurs van de 21 regiogemeenten verder worden betrokken bij het proces hoe de bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven in te vullen.

Ambtelijke organisatie

De Metropoolregio Eindhoven heeft een kleine organisatie die het bestuurlijk proces strategisch en organisatorisch ondersteunt. De ambtelijke organisatie richt zich met name op het faciliteren, coördineren en ondersteunen van de bestuurlijke processen. De bedrijfsvoering zal hierop verder worden afgestemd.

2.2 Begroting 2017

De Programmabegroting 2017 van de Metropoolregio Eindhoven betreft formeel de tweede begroting van de nieuwe organisatie.

Bij het samenstellen van de concept-begroting 2017 is een indexering toegepast van 2,07% conform besluit Algemeen Bestuur 16 december 2015.

Tevens hebben wij bij het opstellen van deze begroting rekening gehouden met de Regionale Agenda 2015-2018 zoals vastgesteld in de Regioraad van 25 februari 2015.

Voorts zijn vooruitlopend op de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de overheadlasten centraal geregistreerd in een apart programma. Voorheen werden deze kosten verantwoord op een kostenplaats en vervolgens middels een complexe verdeelsleutel toegerekend aan de exploitatie van de afzonderlijke taakvelden. Het Algemeen Bestuur autoriseerde vervolgens de exploitatielasten (de zogenaamde apparaatslasten) en had alleen zicht op de overheadlasten voor de gehele organisatie middels de informatie in de paragraaf bedrijfsvoering.

Met de nieuwe methodiek wint de begroting aan transparantie en kan het Algemeen Bestuur beter sturen op de bedrijfsvoering. Door het hanteren van deze eenduidige systematiek is tevens een betere vergelijking mogelijk met ander verbonden partijen in de regio.

Risico's en weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit heeft een directe relatie met de activiteiten van de organisatie Metropoolregio Eindhoven. Vanaf 2017 zijn de uitvoerende SRE taken merendeels afgebouwd en resten er alleen nog werkzaamheden voor de nieuwe netwerkorganisatie en voor (het landgoed) Gulbergen. De risico's van Gulbergen worden afgedekt door de voorziening Gulbergen. De risico's die voortvloeien uit de reguliere werkzaamheden worden afgedekt door de Algemene reserve van de Metropoolregio Eindhoven.

Wel kent de Metropoolregio Eindhoven als gevolg van de transformatie aanzienlijke frictiekosten. Het betreft zowel voormalig personeel van de Milieudienst als de reductie van het personeelsbestand van het SRE. De intentie is om deze lasten in het tijdvak tot 2021 volledig af te bouwen. Voor de afbouw zijn de risico's grotendeels afgedekt door de vorming van de voorziening Reorganisatie SRE (besluit Regioraad juni 2013). In de afbouw wordt rekening gehouden met een reductie van de boventalligen (10,2 fte) met 2 fte jaarlijks.

De voorziening moet jaarlijks opnieuw beoordeeld en geactualiseerd worden om vast te stellen dat deze voorziening toereikend is om de uitgaven van de reorganisatie te bekostigen. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 in het Algemeen Bestuur van 29 juni 2016 zal de voorziening op basis van de actualisatie gemuteerd worden.

Claims

Subsidie verstrekking

In het kader van subsidieverstrekking door het stimuleringsfonds loopt er een juridisch geschil met een derde partij, zijnde geen subsidient. Op publiekrechtelijke basis is deze zaak al in het voordeel van de Metropoolregio Eindhoven beslecht. De betrokken partijen zijn het Rijk de Provincie en de Metropoolregio Eindhoven. De landsadvocaat is ingeschakeld, waarbij in eerste instantie de kosten van juridische bijstand voor 25 procent voor onze rekening komen.

Verwijzend naar de publiekrechtelijke uitspraak schatten wij een succesvolle claim door de tegenpartij niet hoog in.

Afvalverwerking

De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval is inmiddels behandeld door het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI). De uitspraak van het NAI was op alle punten in het voordeel van de gewesten. Wel is er nog de mogelijkheid dat Attero gemeenten zal aanspreken op hun contractuele verplichting om het restafval aan te leveren bij Attero.

Claim C2C bizz

De Metropoolregio Eindhoven is lead partner voor het project C2C bizz, een Europese subsidie in het kader van Interreg. Een van de partners is failliet verklaard. Navraag bij het Europese secretariaat (JTS) leert dat de betreffende lidstaat garant staat voor betreffende partner. Vooralsnog lopen wij een risico in de verhaalbaarheid van een gedeelte van de door ons gemaakte algemene kosten voor het gehele project. Het gaat om een maximaal bedrag van € 51.000,-.

Vorenstaande risico's worden afgedekt middels de Algemene reserve.

Vermogenspositie

Metropoolregio Eindhoven

Doordat de WGR plus taken en de taken SRE oud komen te vervallen zal de gerealiseerde omzet van de Metropoolregio Eindhoven fors dalen tot een niveau van afgerond € 11 miljoen. Dit heeft gevolgen voor de berekening van de hoogte van de Algemene Reserve c.q. hoogte van het weerstandsvermogen.

Op grond van een risico-inventarisatie is de bovengrens van de Algemene Reserve voor de Metropoolregio Eindhoven vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage in combinatie met 2% van de door de Metropoolregio Eindhoven gerealiseerde omzet. De ondergrens is vastgesteld in samenhang met de stand van de bestemmingsreserves op 10% van de gemeentelijke bijdrage.

Op basis van de concept begroting 2017 betekent dit een Algemene Reserve met een ondergrens van € 700.000,- en een bovengrens van ruim € 900.000,-.

In de jaarrekening 2015 (behandeling in het Algemeen Bestuur van juni aanstaande) wordt u uitgebreid geïnformeerd over het totale verloop van het vermogen van de Metropoolregio Eindhoven. In de staat van Reserves en voorzieningen zoals gepresenteerd in de laatste bijlage bij deze begroting is nog geen rekening gehouden met de besluitvorming behorend bij het vaststellen van de jaarrekening 2015.

Regionaal Historisch Centrum (RHCe)

In de raad van 16 maart 2012 is de businesscase c.q. het bedrijfsplan van het Regionaal Historisch Centrum (RHCe) vastgesteld. De besparingen vanuit dit plan zijn in de begroting opgenomen.

Gemeentelijke bijdrage

Voor 2017 is de gemeentelijke bijdrage geïndexeerd met 2,07%.

In onderstaande tabel is een historisch overzicht opgenomen van de doorgevoerde mutaties in de inwonerbijdrage voor regionale samenwerking. De bijdrage voor het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven wordt berekend op basis van strekkende meters, aantal inwoners of een combinatie hiervan. Voor het inzicht wordt de bijdrage vertaald naar een gemiddelde bijdrage per inwoner.

Jaar *	Inwonerbijdrage Metropoolregio Eindhoven	Gemiddelde bijdrage RHCe
2010	16,251	5,277
2011	15,938	5,242
2012	14,383	4,983
2013	13,245	4,812
2014	10,378	4,452
2015	10,006	4,234
2016	9,196	3,809
2017 ev	9,301	3,838

* De inwonerbijdrage 2017 is berekend op basis van het aantal inwoners toestand 1 januari 2016

De begroting 2017 ziet er samengevat als volgt uit:

Programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017				
	Personele kosten	Programma kosten	Totaal lasten	Baten	Saldo
Metropoolregio Eindhoven					
- Economie	549	7.332	7.881	6.930	-951
- Fysieke leefomgeving	589	327	916	0	-916
- Bestuurlijke samenwerking	601	201	802	2.812	2.010
Oud SRE					
- Oud SRE	0	1	1	0	-1
- Voorziening Gulbergen	0	165	165	165	0
RHCe	1.353	725	2.078	2.906	828
Kosten overhead	610	1.344	1.954	10	-1.944
Totaal programma's	3.703	10.096	13.799	12.824	-975
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	3.703	10.096	13.799	12.824	-975
Mutaties reserves					
Onttrekk. Best.reserve Fysiek domein	0	0	0	375	375
Onttrekk. reserve Rente-egalisatie	0	0	0	600	600
Geraamde resultaat	3.703	10.096	13.799	13.799	0
Bijdrage per inwoner SRE					
- Brainport Development					2,031
- Stimuleringsfonds					3,554
- Regionale opgaven					3,715
					9,301

METROPOOLREGIO
EINDHOVEN
Programmabegroting

3.1 Programma Metropoolregio Eindhoven

	2017
Programma	Metropoolregio Eindhoven
Deelprogramma	- Economie - Fysieke leefomgeving - Bestuurlijke samenwerking

De samenwerkingsafspraken tussen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven zijn vastgelegd in de Regionale Agenda 2015-2018. De Regionale Agenda is daarmee de basis van onze regionale samenwerking. In de Regionale Agenda beschrijven we hoe we onze ambitie gaan realiseren. Hoe gaan we aan de slag om de regio verder te ontwikkelen tot een economische wereldspeler die internationale allure koppelt aan regionale eigenheid? Met als uiteindelijk resultaat de ontwikkeling van welvaart en welzijn van onze inwoners.

In de Regionale Agenda is de focus gelegd op de thema's economie, ruimte en mobiliteit. Binnen de genoemde thema's werken we aan het verbeteren van het vestigingsklimaat in onze regio. Tegelijkertijd is de agenda van de bestuurlijke samenwerking dynamisch. Colleges en raden houden – in de begrotingscyclus – de vinger aan de pols of we nog met de juiste thema's aan de slag zijn binnen de Metropoolregio.

Werkplaatsen

Voor de uitvoering van de Regionale Agenda zijn 'werkplaatsen' ingericht. De werkplaats werkt, onder leiding van een bestuurlijk trekker, aan het voorbereiden en uitwerken van vastgestelde opgaven. De werkplaatsen bestaan uit een diversiteit aan leden die zich verbinden aan de opgave/vraagstuk, aan de oplossingsrichting en het resultaat van de werkplaats. Hiervoor brengen ze hun kennis, tijd, netwerk en denkracht in. De opdrachten aan de werkplaatsen leiden tot concrete afspraken, programma's, convenanten etc., die worden belegd bij de partners. Er worden dus geen besluiten genomen in de werkplaatsen. De besluitvorming over inhoudelijke thema's gebeurt door de gemeenten zelf.

Voor 2017 zijn er zes werkplaatsen, onderverdeeld in twee deelprogramma's:

Economie:

- Economische strategie
- Investeringsfondsen
- Arbeidsmarkt
- Werklocaties

Fysieke leefomgeving:

- Strategie ruimte
- Strategie mobiliteit en innovatie
- Wonen

Als zich tussentijds nieuwe thema's aandienen, die niet passen binnen de vastgestelde opdrachten voor de werkplaatsen en daarmee zijn verankerd in de jaarlijkse werkprogramma's, wordt op basis van een vastgesteld processchema de afweging gemaakt of deze opgepakt moeten en kunnen worden.

Bestuurlijke samenwerking

De bestuurlijke regionale samenwerking gebeurt in een goed functionerend bestuurlijk platform dat is afgestemd op gemeentelijke besluitvormingsprocessen. We werken afhankelijk van het onderwerp, samen met de beste partners, in de triple helix en met maatschappelijke organisaties. We werken samen vanuit een hoge mate van onderling vertrouwen tussen de partners in het netwerk. Het Regionaal Platform is het centrale punt in het bestuurlijk Metropoolregio-netwerk. Hierin zijn alle gemeenten van de regio vertegenwoordigd door hun voltallige college van Burgemeester en Wethouders. Het Regionaal Platform is de plaats waar regiogemeenten praten over de regionale opgaven.

In de Regionale Agenda is de mogelijkheid beschreven tot het oprichten van een 'gesprekstafel'. Een gesprekstafel komt voort uit de functie van het Regionaal Platform als 'community of practice': het

delen van praktijkvoorbeelden of ervaringen die betrokkenen hebben ontwikkeld op specifieke thema's. Deze gesprekstafels worden in principe niet gefaciliteerd vanuit de werkorganisatie van de Metropoolregio Eindhoven.

Ambtelijke organisatie

De Metropoolregio Eindhoven heeft ter ondersteuning van de bestuurlijke samenwerking een kleine, compacte/slagvaardige ambtelijke organisatie. Deze ambtelijke organisatie bestaat uit procesmanagers, die inhoudelijke vraagstukken identificeren en articuleren, groepen tot visie brengen, draagvlak verbreden en partners tot actie en resultaat kunnen brengen.

Mensen en middelen

Kernactiviteit van de Metropoolregio Eindhoven is de bestuurlijke samenwerking. Alle activiteiten zijn hier een onderdeel van. De ambtelijke organisatie van de Metropoolregio Eindhoven ondersteunt deze activiteiten. De totale ondersteuning vraagt om de volgende inzet van mensen en middelen:

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	25.728	25.758	30
Apparaatskosten	2.830.080	0	-2.830.080
Personele kosten	0	1.739.542	1.739.542
Programmakosten	7.621.711	7.859.871	238.161
Lasten	10.451.791	9.599.413	-852.378
Baten	6.857.811	9.742.392	2.884.582
Saldo	-3.593.980	142.979	3.736.959

3.1.1 Deelprogramma Economie

	2017
Programma	Metropoolregio Eindhoven
Deelprogramma	Economie
Beleidsstaken	- Werkplaats Economische strategie - Investeringsfondsen - Werkplaats Werklocaties - Werkplaats Arbeidsmarkt

Werkplaats Economische strategie

1. Opgave lange termijn

De Werkplaats Economische Strategie heeft een coördinerende rol in het opstellen en verbinden van subregionale agenda's met de Brainportstrategie. Doel is het creëren van een samenhangend economisch profiel van de regio dat bijdraagt aan het realiseren van de economische ambities. De werkplaats vervult hierin als 'enabler' in de regionale samenwerking een bijdrage door het bij elkaar brengen van partijen, het verbinden van regionale ambities en het organiseren van samenwerking. Daarnaast heeft de werkplaats een coördinerende rol om mede namens de regionale overheden financiële continuïteit te organiseren voor de uitvoering van onze regionale Brainport Agenda, met Brainport Development als verbindende en versnellende factor. Ook ondersteunt de Werkplaats initiatieven om de 'basics' in onze regio te versterken, zoals het stimuleren van de uitrol van een regionale breedband infrastructuur.

2. Resultaten 2017

- Verbinding tussen de economische agenda's van de gemeenten en subregio's met de Brainport agenda.
- Opdrachtgeverschap Brainport Development en overeenstemming over het jaarplan Brainport Development 2017, binnen de kaders van het meerjarenplan en financiering 2017-2020.
- Leggen en versterken van verbindingen tussen partijen die actief zijn op het basics domein.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Verbinding tussen economische agenda's gemeenten en subregio's met Brainport agenda

- Wij voeren gesprekken met de regiogemeenten/subregio's en halen input op over economische thema's die gemeenten belangrijk vinden ook in relatie met het regionaal Brainport programma.
- In de Werkplaats agenderen we nieuwe thema's en verkennen we het strategische belang van deze thema's. Het is ook mogelijk dat initiatieven een podium krijgen en zichzelf presenteren in de Werkplaats. Vervolgens wordt benoemd waar het thema wel of niet verdere uitvoering kan krijgen. Zo nodig worden activiteiten bij andere stakeholders belegd. We maken hierbij steeds de verbinding naar andere uitvoeringsagenda's.
- De Werkplaats Economische Strategie speelt een faciliterende rol in het leggen van verbindingen tussen de agenda's van de regiogemeenten en de nationale agenda's, om te komen tot de in de Regionale Agenda benoemde hoofdpoging tot Metropoolvorming.

Opdrachtgeverschap Brainport Development

- Samen met de gemeenten Best, Eindhoven, Helmond en Veldhoven dragen wij (namens de 21 gemeenten) de verantwoordelijkheid voor de organisatie en proces van de basisfinanciering Brainport Development. Via de begroting van de Metropoolregio Eindhoven worden de financiële middelen voor Brainport meerjarig vastgelegd. Deze middelen worden op jaarbasis toegekend op basis van een uitgewerkt jaarplan en financiering.
- De werkplaats Economische Strategie levert input aan het jaarplan Brainport 2017 en legt hierin accenten op basis van input uit de subregio's.
- De bestuurlijk trekker van de werkplaats Economische Strategie neemt zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Brainport Development en behartigt de opvattingen van de Metropoolregio Eindhoven.
- De Metropoolregio Eindhoven fungeert als betaalautoriteit voor de subsidieverstrekking aan Brainport Development. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Omdat de verantwoordelijkheid van de realisatie van de economisch ambities bij de Stichting Brainport liggen heeft de Metropoolregio Eindhoven vooral een meedenkende en verbindende rol. We toetsen in algemene termen de voorstellen aan de strategische opgave uit de Regionale Agenda.

Leggen en versterken van verbindingen tussen partijen die actief zijn op het basics domein

- We stimuleren initiatieven die het vestigingsklimaat in onze regio versterken in brede zin. Dit doen we door partijen en initiatieven met elkaar in contact te brengen. Bijvoorbeeld het uitdragen van Breedband Regio Eindhoven als coöperatief model voor breedbandontwikkeling op regionale schaal.

4. Betrokken partijen

De Werkplaats Economische Strategie bestaat uit bestuurlijk trekker Staf Depla, vertegenwoordigers uit de subregio's A2, Kempen, Peel en het Stedelijk Gebied en Brainport Development.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	2.278	2.010	-268
Apparaatskosten	250.580	0	-250.580
Personele kosten	0	149.492	149.492
Programmakosten	3.889.017	3.969.519	80.503
Lasten	4.139.597	4.119.011	-20.586
Baten	3.889.017	3.969.519	80.503
Saldo	-250.580	-149.492	101.088

Werkplaats Economische strategie - Investeringsfondsen

1. Opgave lange termijn

Met het Stimuleringsfonds ondersteunen we projecten die de economie in de regio versterken. De focus ligt op innovatie en nieuwe bedrijvigheid. Onderdeel van het Stimuleringsfonds zijn de Investerings- en Adviesregeling. Deze regelingen richten zich op vernieuwende structurele bedrijfsmatige activiteiten van individuele, kansrijke MKB-ondernemingen.

2. Resultaten 2017

Via cofinanciering van projecten creëren van innovatieve economische ontwikkeling en nieuwe bedrijvigheid. Hiermee investeringen door overige partijen in regionaal economisch structuurversterkende projecten uitlokken.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

- Twee keer per jaar kunnen geïnteresseerde partijen (ondernemers, kennisinstellingen en gemeenten) via een tenderprocedure een aanvraag indienen voor subsidie vanuit het Stimuleringsfonds. Na intakegesprekken en een eerste beoordeling vanuit de ambtelijke organisatie beoordelen het programmamanagement en een externe adviesgroep de aanvragen. De voorzitter van deze adviesgroep is tevens deelnemer aan de Werkplaats Economische Strategie.
- Ook verzorgt de ambtelijke organisatie van de Metropoolregio Eindhoven de coördinatie van de Investeringsregeling (SIR) en de Adviesregeling (SAR). Beide regelingen zijn bedoeld voor ondernemers in Zuidoost-Brabant die nieuwe economische activiteiten willen ontwikkelen. De SIR is een renteloze lening voor inrichting of de aanschaf van nieuwe apparatuur, om nieuwe producten aan te bieden, om markten te verbreden of om een nieuwe markt aan te boren. De SAR geeft subsidie op de kosten van een externe adviseur. SIR en SAR kennen een doorlopende mogelijkheid tot indiening. Aanvragen worden door de ambtelijke organisatie op volledigheid getoetst en vervolgens door een extern deskundige beoordeeld. Wij leggen zijn advies ter goedkeuring voor aan twee leden van de Adviesgroep en de controller van de Metropoolregio Eindhoven.
- Op basis van een evaluatie van het Stimuleringsfonds in 2015 is geconcludeerd dat het Stimuleringsfonds zowel inhoudelijk als financieel op de juiste wijze aan de juiste projecten bijdraagt. Op communicatief gebied valt echter nog een behoorlijke verbetering te maken. Daarom zullen wij actiever gaan communiceren: richting ondernemers dat het fonds beschikbaar is en wat het voor ondernemers kan betekenen en richting gemeenten wat de meerwaarde van het fonds is in bereikte resultaten.
- Vanuit de ambtelijke organisatie overleggen we met mogelijke co-financiers. Een concreet voorbeeld hiervan is de intensieve afstemming met de provincie over het Regionaal Economisch Actie Programma (REAP). Dit programma is geïntegreerd in het Stimuleringsfonds, waarmee extra cofinancieringsmiddelen vanuit de provincie kunnen worden ingezet. Maar ook met partners als BOM en BrightMove wordt gekeken naar zo optimaal mogelijke financieringsarrangementen. Ook overleggen we regelmatig met netwerkpartners voor het vinden en versterken van kansrijke initiatieven, bijvoorbeeld met de business developers van Brainport Development.

4. Betrokken partijen

Het Stimuleringsfonds werkt met een structuur van programmamanagement en adviesgroep. De adviesgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente Bladel (Boy Swachten, voorzitter), de Ergon, TNO, TUE, Kamer van Koophandel en de gemeente Oirschot.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	2.680	2.680	0
Apparaatskosten	294.800	0	-294.800
Personele kosten	0	148.299	148.299
Programmakosten	3.273.994	3.290.179	16.185
Lasten	3.568.794	3.438.478	-130.316
Baten	2.968.794	2.960.763	-8.031
Saldo	-600.000	-477.716	122.284

Werkplaats Werklocaties

1. Opgave lange termijn

Opgave voor de Werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel is de versterking van de concurrentiepositie en economische structuur van de regio:

- met een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven.
- met een goede balans tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen en detailhandelslocaties.

Naast de programmering van bedrijventerreinen en detailhandel besteedt de werkplaats ook aandacht aan nieuwe trends en ontwikkelingen. Een voorbeeld daarvan is de Ladder voor Duurzame Verstedelijking en de gevolgen daarvan. De werkplaats heeft een nadrukkelijke rol als kennisplatform.

2. Resultaten 2017

- Afstemming tussen gemeenten/subregio's over detailhandelsinitiatieven.
- Kennisdeling, afstemming en waar nodig gezamenlijke lobby op relevante thema's met betrekking tot detailhandel en bedrijventerreinen.

3. Activiteiten 2017 (Wat gaan we daarvoor doen?)

Bedrijventerreinen

Nog niet zo lang geleden, toen de economische omstandigheden nog gunstig waren, had vrijwel elke gemeente volop ambities en plannen als het gaat om nieuwe bedrijventerreinen. De afgelopen jaren is men tot inzicht gekomen dat er te veel plannen zijn. In 2014 heeft de provincie nieuwe prognoses opgeleverd, waaruit blijkt dat de behoefte aan bedrijventerreinen nog kleiner is dan eerder werd verwacht. Binnen de subregio's is hard gewerkt aan de nieuwe bedrijventerreinprogrammering, die in 2016 is afgerond. Het Team Bedrijventerreinen zet in op kennisdeling over relevante thema's en het faciliteren van het gesprek over thematische keuzes. Ook onderzoekt het team kansen voor experimenten of pilots.

Detailhandel

Door onder meer de economische crisis en de toenemende invloed van internetverkoop heeft de retail-sector het moeilijk. Leegstand is een structureel probleem geworden in de centra en op andere detailhandelslocaties. Daarom is in 2015 de regionale detailhandelsvisie opgesteld. In 2016 is gestart met de uitwerking van de acties uit de regionale detailhandelsvisie. Het Team Detailhandel zet in op verdere uitwerking van acties uit de detailhandelsvisie, kennisdeling over actuele thema's, monitoring van de uitvoering van de visie en monitoring van de regionale afstemming. Ook onderzoekt het team kansen voor experimenten of pilots.

Kennisplatform

Naast de afspraken over bedrijventerreinen en detailhandel, functioneert de Werkplaats Werklocaties ook als kennisplatform op beide thema's. Het gaat hierbij om het uitwisselen van kennis en ervaring tussen gemeenten onderling en met andere partijen én het verzamelen van informatie over actuele onderwerpen.

4. Betrokken partijen

Binnen deze werkplaats zijn twee teams benoemd: één voor bedrijventerreinen en één voor detailhandel.

Het team detailhandel bestaat uit bestuurlijk trekker Robert Visser en vertegenwoordigers vanuit de subregio's Stedelijk Gebied, de Peel, de Kempen en de A2-gemeenten, Fontys, Centrummanagement Brabant en Provincie.

Het team bedrijventerreinen bestaat uit bestuurlijk trekker Robert Visser en vertegenwoordigers vanuit de subregio's Stedelijk Gebied, de Peel, de Kempen en de A2-gemeenten, Fontys, BZW, BOM en Provincie.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	1.340	2.090	750
Apparaatskosten	147.400	0	-147.400
Personele kosten	0	153.707	153.707
Programmakosten	47.500	47.500	0
Lasten	194.900	201.207	6.307
Baten	0	0	0
Saldo	-194.900	-201.207	-6.307

Werkplaats Arbeidsmarkt

1. Opgave lange termijn

De Werkplaats Arbeidsmarkt werkt aan een optimale aansluiting van de arbeidsmarkt op de economische Brainport strategie. De mobiliteit op de arbeidsmarkt neemt toe; het gaat steeds meer om 'werk' in plaats van om 'banen'. Tot 2015 lag er een koppeling met het Regionaal Arbeids Platform (RAP), maar deze is in de loop van 2015 beëindigd.

De Werkplaats legt in 2017 de focus op de analyse van een aantal gesignaleerde knelpunten op het gebied van arbeidsmarkt. De Werkplaats betreft bij het overleg per thema individuele vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en onderwijs. De formele terugkoppeling met onderwijs en bedrijfsleven zal plaatsvinden in het arbeidsmarktplatform dat thans (begin 2016) in ontwikkeling is en het RAP gaat opvolgen.

De Werkplaats houdt zich niet bezig met de uitvoering; dat ligt bij de beide werkbedrijven in Eindhoven en Helmond, alsmede Brainport Development.

2. Resultaten 2017

- Organisatie themabijeenkomsten met collegeleden en andere partijen.
- Ontwikkeling van adviezen op basis van de uitkomsten van deze bijeenkomsten. Deze adviezen bevatten een analyse van de knelpunten en aanbevelingen voor de aanpak ervan.

3. Activiteiten 2017 (Wat gaan we daarvoor doen?)

Organisatie themabijeenkomsten

Er worden twee of drie themabijeenkomsten georganiseerd. Vooralsnog is afgesproken dat er in 2016 wordt geëxperimenteerd met deze werkvorm. Waarbij men liever één thema, zo nodig in meerdere sessie van grof naar fijn goed wil uitwerken, dan elke keer een nieuw thema te pakken. Thema's die aan de orde komen zijn bijvoorbeeld: n de volgende bijeenkomst(en) is er vooralsnog een keuze uit één van de volgende thema's: aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt; analyse arbeidsmarkt; digitale infrastructuur ten behoeve van burgers; garantiebannen; systeemvragen en arbeidsparticipatie 50 plussers.

Ontwikkeling adviezen

Op basis van de input uit bovengenoemde bijeenkomsten stellen wij per gekozen thema een advies op, waarin kansen en knelpunten worden beschreven. Ook worden hierin aanbevelingen gedaan voor de aanpak, inclusief de rol van de verschillende partijen.

4. Betrokken partijen

In de loop van 2016 zal worden bepaald wie zal deelnemen in de nieuwe Werkplaats Arbeidsmarkt. Ook de nieuwe werkplaats zal per thema vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, overheid en onderwijs kennen. Jos van Bree is de bestuurlijk trekker.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	1.742	1.260	-482
Apparaatskosten	191.620	0	-191.620
Personele kosten	0	97.620	97.620
Programmakosten	0	25.000	25.000
Lasten	191.620	122.620	-69.000
Baten	0	0	0
Saldo	-191.620	-122.620	69.000

3.1.2 Deelprogramma Fysieke leefomgeving

	2017
Programma	Metropoolregio Eindhoven
Deelprogramma	Fysieke leefomgeving
Beleidsstaken	- Werkplaats Strategie Ruimte - Werkplaats Mobiliteit en Innovatie - Werkplaats Wonen

Werkplaats Strategie Ruimte

1. Opgave lange termijn

De fysieke leefomgeving is een belangrijke voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat in de regio. De Werkplaats Strategie Ruimte werkt daarom aan een regionale integrale ruimtelijke visie: een 'Integrale Ruimtelijke Strategie'. De Integrale Ruimtelijke Strategie wordt de samenwerkingsagenda van de partners die de basis vormt voor gezamenlijke afspraken en gezamenlijk handelen. Het wordt een gezamenlijk en breed gedragen toekomstbeeld op de hoofdstructuur van de regio voor de komende 20 jaar. Het wordt een flexibele en 'levende' kaart van de regionale hoofdstructuur (denk aan knooppunten, infrastructuur, campussen, landschap, hinderlocaties en specifieke kwaliteitsmilieus). De kaart heeft geen juridische betekenis, maar bevat richtinggevende elementen.

2. Resultaten 2017

- Afstemming en kennisuitwisseling tussen gemeenten/subregio's en andere partijen.
- Verdere ontwikkeling integrale ruimtelijke strategie met bijbehorend programma
- Belangenbehartiging van de regio op verschillende schaalniveaus.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Afstemming en kennisuitwisseling tussen gemeenten/subregio's en andere partijen

- Wij organiseren bijeenkomsten over deelonderwerpen en thema's waarvoor we gericht belanghebbenden uitnodigen. Denk aan thema's als leefklimaat voor kenniswerkers, proximity (betekenis van nabijheid en ontmoeting) en tijdelijk gebruik van leegstaande panden en braakliggende gronden.
- Wij bevorderen de integraliteit van de regionale opgave door te zorgen voor afstemming en koppeling tussen de opgaven in de subregio's en de verschillende werkplaatsen.
- Wij organiseren overleg in het Regionaal Platform tussen bestuurders uit de regio ter voorbereiding op het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). Het 'Basics beraad' faciliteert dit. Dit is een hulpconstructie voor de integrale afstemming tussen de gemeenten Eindhoven, Helmond en de bestuurlijk trekkers van de Werkplaatsen Strategie Ruimte en Mobiliteit (zie ook het deelprogramma Bestuurlijke samenwerking).
- We voeren relevante onderzoeken uit en nemen hieraan deel.
- We initiëren pilotprojecten en strategische (gebieds)ontwikkelingen.

Verder ontwikkelen van de integrale ruimtelijke strategie met bijbehorend programma

- In 2016 is gestart met het opstellen van een integrale ruimtelijke strategie. Dit wordt verder ontwikkeld. De regionale strategie is deels opgebouwd door bijdragen uit de subregio's en betreffende gemeenten. Zij stemmen de regionale vraag af op hun eigen profiel en vertalen dat in een ruimtelijk programma. De verantwoordelijkheid voor lokale afweging en lokale ruimtelijke ordening ligt bij gemeenten. De concrete uitvoering en investeringsbeslissing ligt vaak bij niet overheidspartijen zoals woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, bedrijven, kennisinstellingen en bewoners.

De lokale inbreng uit meerdere werkplaatsen moet binnen de subregio maar ook binnen de regio als geheel afgestemd worden om tot één samenhangend programma te komen. Voor de doorontwikkeling van het programma in diverse integrale gebiedsuitwerkingen wordt regie gevoerd.

Belangenbehartiging van de regio op verschillende schaalniveaus

- Wij brengen ruimtelijke belangen van de regio in, in regionale projecten en overleggen van strategische betekenis. Wij leggen verbanden tussen regionale (gebied)ontwikkelingen en tussen verschillende beleidsterreinen.
- Wij beïnvloeden en dragen bij aan (al dan niet rechtstreeks) projecten of overleggen op bovenregionale schaal waar regionale belangen aan de orde zijn.

4. Betrokken partijen

De werkplaats Strategie Ruimte bestaat uit bestuurlijk trekker Carola Meuwissen, vertegenwoordigers uit de subregio's A2, Kempen, Peel en het Stedelijk Gebied, ASML, High Tech Campus, Brainport Development, Fontys, TU/e en de Design Academy Eindhoven.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	2.546	2.382	-164
Apparaatskosten	280.060	0	-280.060
Personele kosten	0	210.912	210.912
Programmakosten	37.500	37.500	0
Lasten	317.560	248.412	-69.148
Baten	0	0	0
Saldo	-317.560	-248.412	69.148

Werkplaats Mobiliteit en Innovatie

1. Opgave lange termijn

Een goede bereikbaarheid voor personen- en goederenvervoer is een belangrijke randvoorwaarde om een excellente regio te zijn. Mobiliteit kent echter ook negatieve aspecten zoals geluidsoverlast, luchtvervuiling en ongevallen. Deze negatieve aspecten willen we zoveel mogelijk minimaliseren. De Werkplaats Mobiliteit en Innovatie gaat in triple helix verband hiermee aan de slag. De ambitie van de Metropoolregio Eindhoven op het gebied van mobiliteit is:

- We zorgen voor een optimale regionale en (inter)nationale bereikbaarheid van alle toplocaties in de regio Eindhoven, binnen randvoorwaarden van leefbaarheid, (verkeers)veiligheid en (maatschappelijke) toegankelijkheid.
- De Metropoolregio Eindhoven is de Europese regio waar innovatieve mobiliteitsconcepten worden ontwikkeld, getest, geïmplementeerd en geëxporteerd.

2. Resultaten 2017

- Belangen van de regio op het gebied van mobiliteit ingebracht in provinciaal en landelijk beleid.
- Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP): een door de 21 gemeenten gedragen voorstel voor de inzet van de door de provincie gereserveerde middelen voor mobiliteitsprojecten.
- Afstemming tussen de regiogemeenten op verschillende schaalniveaus.
- Concretisering van maatregelen van de Bereikbaarheidsagenda en stimuleren uitvoering.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Belangen van de regio op het gebied van mobiliteit ingebracht in provinciaal en landelijk beleid

- We bundelen de inbreng van de gemeenten en faciliteren de bestuurders van de gemeenten optimaal om een regionaal gedragen verhaal in te brengen in de prioritering- en uitvoeringsprogramma's van Rijk (MIRT), Provincie (Brabants MIT, PVVP, VSNB, Brabantse Spooragenda), Brabantstad en Europa.

Opstellen en vaststellen Regionaal UitvoeringsProgramma (RUP) ('GGA'-taak)

- Een uitzonderlijke taak die bij de Metropoolregio Eindhoven is ondergebracht, is het verbinden van gemeenten op het gebied van mobiliteit. De reden voor deze uitzondering is tweëerlei:
  - De gemeenten willen met samenwerken bij de uitvoering van mobiliteitsbeleid een grotere effectiviteit en efficiency (schaalvoordelen) bereiken;
  - De provincie stimuleert regionale afstemming en samenwerking door de provinciale samenwerkingsvormen en door de methodiek van het beschikbaar stellen van middelen.
- De 'GGA-coördinator' (GebiedsGerichte Aanpak) bij de Metropoolregio Eindhoven zorgt voor de verbinding tussen de Provincie en de regiogemeenten. De Provincie verlangt dat elke regio in Brabant een GGA-coördinator afvaardigt voor afstemming met de Provincie. De Provincie stelt ook beperkt financiële middelen beschikbaar voor deze taak.
- Eind 2017 stellen wij, samen met vertegenwoordigers van de 21 gemeenten, een RUP voor 2018 op. Kader hiervoor is de regionale Bereikbaarheidsagenda die in 2016 is vastgesteld.
- Wij coördineren de samenwerking op het gebied van de uitvoering van mobiliteitsbeleid. De uitvoerende taken zelf liggen bij de gemeenten.

Afstemming tussen de regiogemeenten/subregio's op verschillende schaalniveaus

- Een deel van de wethouders mobiliteit participeert in de Werkplaats Mobiliteit en Innovatie.
- Wij organiseren periodiek een portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en Innovatie. De bestuurlijk trekker van de Werkplaats Mobiliteit en Innovatie is ook voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg. De Gedeputeerde Mobiliteit van de provincie neemt deel aan het portefeuillehoudersoverleg.
- Wij organiseren periodiek een ambtelijk overleg met de 21 gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat: het 'TOVER'-overleg.
- Wij beïnvloeden en dragen bij aan (al dan niet rechtstreeks) een aantal overleggen van strategische betekenis (zoals het RRO en het BO MIRT).

- Het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en Innovatie heeft uit pragmatische overwegingen een beperkt regionaal werkbudget Mobiliteit in het leven geroepen (los van de inwonerbijdrage). De Metropoolregio Eindhoven beheert op verzoek dit budget.

4. Betrokken partijen

De werkplaats Mobiliteit en Innovatie bestaat uit bestuurlijk trekker Roël Hoppezak en vertegenwoordigers uit de subregio's A2, Kempen, Peel en het Stedelijk Gebied. Betrokkenheid vanuit de triple helix is op ad hoc basis, wat mogelijk resulteert in een vaste vertegenwoordiging.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	2.680	3.678	998
Apparaatskosten	294.800	0	-294.800
Personele kosten	0	299.657	299.657
Programmakosten	57.500	57.500	0
Lasten	352.300	357.157	4.857
Baten	0	0	0
Saldo	-352.300	-357.157	-4.857

Werkplaats Wonen

1. Opdrave lange termijn

Om een economische wereldspeler te kunnen zijn, is het belangrijk om als regio aantrekkelijke woningen en een goede woonomgeving aan te kunnen bieden. We willen een evenwichtige en toekomstbestendige woningmarkt voor onze inwoners:

- met een sterk stedelijk én een sterk landelijk gebied;
- met een gevarieerd aanbod van woningen, woonmilieus en voorzieningen;
- met oog voor kwaliteitsverbetering, verduurzaming en levensloopbestendigheid van de woningvoorraad als geheel;
- met aandacht voor de mogelijkheden om leegstaand en leeg komend vastgoed (beter) te benutten;
- met een goede samenwerking en afstemming tussen alle woningmarktpartijen.

2. Resultaten 2017

- Vervolgtraject advies Werkplaats Wonen.
- Woningmarktonderzoek.
- Actualisatie Regionale Agenda Wonen en 'Regionale begrippenlijst Wonen'.
- Afstemming tussen de regiogemeenten/subregio's.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Advies Werkplaats Wonen

- In het najaar van 2015 heeft de Werkplaats Wonen een advies opgesteld. Op basis van de reacties op het advies van de Werkplaats Wonen wordt in het voorjaar van 2016 een vervolgtraject vastgesteld. In 2017 wordt aan dat vervolgtraject verder uitvoering gegeven.

Woningmarktonderzoek

- Het woningmarktonderzoek Zuidoost-Brabant 2017 wordt samen met een klankbordgroep voorbereid. De vragenlijsten worden uitgezet onder een selectie van de inwoners in Zuidoost-Brabant. De resultaten worden in 2018 gepresenteerd.
- Er wordt jaarlijks onderzoek gedaan naar de kernvoorraad sociale woningbouw en de doelgroep.

Actualisatie Regionale Agenda Wonen en de 'regionale begrippenlijst'

- Wij zorgen voor input voor de Regionale Agenda Wonen die jaarlijks wordt opgesteld door de Provincie. In deze Agenda wordt beschreven welke punten Provincie en regio gezamenlijk met de partners op de regionale woningmarkt willen oppakken.
- Wij actualiseren jaarlijks de 'Regionale begrippenlijst Wonen', onderdeel van de Regionale Agenda Wonen. De regionale begrippenlijst bevat definities van relevante thema's voor de regionale woningmarkt en de verschillende woningmarktpartijen, zoals de te hanteren sociale kooprijsgrenzen.

Afstemming tussen de regiogemeenten

- Wij organiseren 2x een overleg voor de portefeuillehouders wonen, 4x een overleg met het Platform Wonen (vertegenwoordigers van ongeveer 20 woningmarktpartijen) en 5x een ambtelijk overleg wonen. In deze overleggen worden actuele ontwikkelingen besproken en kennis gedeeld.
- Wij nemen deel aan het Kenniscluster Wonen, dat door de TU/e wordt getrokken in opdracht van het Platform Wonen. Hieraan leveren we ook een financiële bijdrage. Het Kenniscluster Wonen analyseert data die vanuit de verschillende woningmarktpartijen wordt aangeleverd en rapporteert deze op haar website en in de nieuwsbrief. In combinatie met het Platform Wonen worden in 2017 enkele symposia georganiseerd door het kenniscluster.
- Wij organiseren de Stuurgroep Arbeidsmigranten. In deze Stuurgroep nemen naast drie portefeuillehouders uit Eindhoven, Eersel en Laarbeek, vertegenwoordigers van het migranteninformatiepunt, een kenniscentrum, een investeerder, twee coöperatiedirecteuren en een huisvesterdeel. Frans Stienen, wethouder gemeente Helmond, is de voorzitter. De Stuurgroep Arbeidsmigranten stuurt op de uitvoering van de regionale verklaring arbeidsmigranten. Hierbij gaat het vooral om het uitwisselen van kennis en actuele ontwikkelingen.

4. Betrokken partijen

De werkplaats Wonen bestaat uit bestuurlijk trekker Frans Stienen en vertegenwoordigers uit de sub-regio's A2, Kempen, Peel en het Stedelijk Gebied. Verder bestaat de werkplaats uit een aantal vertegenwoordigers met veel ervaring in en kennis van de regionale woningmarkt. Een makelaar, projectontwikkelaar, bouwer, belegger, twee directeuren van corporaties, drie wethouders, de Woonbond, de provincie Noord-Brabant, een woonzorginstelling, de Fontys en de TU/e.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	1.340	1.340	0
Apparaatskosten	147.400	0	-147.400
Personele kosten	0	78.462	78.462
Programmakosten	101.100	232.100	131.000
Lasten	248.500	310.562	62.062
Baten	0	0	0
Saldo	-248.500	-310.562	-62.062

3.1.3 Deelprogramma Bestuurlijke samenwerking

	2017
Programma	Metropoolregio Eindhoven
Deelprogramma	Bestuurlijke samenwerking
Beleidsstaken	- Regionaal Platform - Regionale Agenda

Regionaal Platform

1. Opgave lange termijn

De Metropoolregio Eindhoven brengt partijen bijeen, organiseert het proces en zorgt dat regionale samenwerking internationaal tot voorbeeld strekt. De bestuurlijke regionale samenwerking gebeurt in een goed functionerend netwerk. Samenwerking gebeurt, afhankelijk van het onderwerp, met partners uit de triple helix en met maatschappelijke organisaties. De ambtelijke organisatie van de Metropoolregio Eindhoven organiseert de afstemming, ontmoeting en kennisdeling tussen de gemeenten en andere partijen.

2. Resultaten 2017

- Organisatie Regionaal Platform.
- Organisatie Raadstafel21.
- Organisatie Raadsledenbijeenkomsten.
- Organisatie bijeenkomsten bestuurlijk trekkers.
- Organisatie 'Bestuurlijk Overleg Basics' (Basics Beraad).
- Delen van actuele ontwikkelingen op het regionale schaalniveau via online communicatiemiddelen.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Regionaal Platform

- Wij organiseren circa zes keer per jaar het Regionaal Platform. Het Regionaal Platform is het overleg van de colleges van burgemeester en wethouders van de 21 regiogemeenten. Dit overleg van de gezamenlijke colleges richt zich op het realiseren van Regionale Agenda door:
  - het vastleggen van de regionale strategie en kaders;
  - het vastleggen van de regionale opgaven en de bovenregionale agenda;
  - eigenaar te zijn van de regionale ambitie;
  - het scheppen van voorwaarden en condities om de regionale opgaven daadwerkelijk te realiseren.

Raadstafel21

- Wij organiseren circa vier keer per jaar een Raadstafel21. De Raadstafel21 is voor en door raadsleden, en is opgezet om de raadsleden beter te betrekken. Van elke gemeente zijn twee vaste raadsleden vertegenwoordigd. Het is de vooruitgeschoven post van gemeenteraadsleden waarbij de Metropoolregio Eindhoven ideeën, voorstellen, visies etc. kan toetsen. De Raadstafel21 zal geen geïnstitutionaliseerd overleg worden.

Raadsledenbijeenkomsten

- Wij organiseren circa twee keer per jaar een raadsledenbijeenkomst. Deze is bedoeld om alle raadsleden van de regiogemeenten te informeren over actuele ontwikkelingen.

Organisatie bijeenkomsten bestuurlijk trekkers

- Wij organiseren circa vier keer per jaar een bijeenkomst voor de bestuurlijk trekkers van alle werkplaatsen en gesprekstafels. In deze bijeenkomsten vindt afstemming plaats over lopende ontwikkelingen. De in de Regionale Agenda benoemde hoofdpoging tot Metropoolvorming is een verbindend thema hierbij. Daarnaast wordt ook gesproken over nieuwe ontwikkelingen en nieuwe thema's. De bestuurlijk trekkers ontmoeten elkaar ook tussentijds.

Bestuurlijk Overleg Basics (Basics Beraad)

- Wij organiseren overleg in het Regionaal Platform tussen bestuurders uit de regio ter voorbereiding op het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). Het MIRT is het programma waarin het Rijk de investeringen in de fysieke leefomgeving programmeert. De enige partij met een formele plaats in het BO MIRT zijn de provincies. Binnen Brabant vindt de voorbereiding van het BO MIRT met name plaats in BrabantStad/B5-verband. Vanuit onze regio nemen Eindhoven en Helmond hieraan deel. Beide steden voeren daarbij de strategie om –vanuit inhoudelijke, regionaal relevante opgaven – ook rechtstreeks aan de BO MIRT-tafel het gesprek met de minister/staatssecretaris te voeren. Het Regionaal Platform is primair dé plek voor de voorbereiding en terugkoppeling van het BO MIRT. Het 'Basics beraad' faciliteert dit. Dit is een hulpconstructie voor de integrale afstemming tussen de gemeenten Eindhoven, Helmond en de bestuurlijk trekkers van de Werkplaatsen Strategie Ruimte en Mobiliteit.

Afstemming over regionale samenwerking met de regiogemeenten (bestuurlijk en ambtelijk)

- Wij organiseren periodiek bijeenkomsten voor bestuursambtenaren, griffiers en communicatieadviseurs, om hen mee te nemen in de actuele ontwikkelingen.
- Wij hebben regelmatig overleg met de gemeentesecretarissen.
- Indien gewenst bezoeken wij de gemeenteraden.

Actuele ontwikkelingen gedeeld via online communicatiemiddelen

- Om actuele ontwikkelingen binnen de Metropoolregio te delen, maken we gebruik van digitale nieuwsbrieven (Metropoolregio Eindhoven Nieuws), twitter en onze website. Voor de samenwerking met onze gemeenten en andere partijen maken we gebruik van groepen via Agora extranet.

In de Regionale Agenda hebben we verder de mogelijkheid beschreven tot het oprichten van een 'gesprekstafel'. Een gesprekstafel komt voort uit de functie van het Regionaal Platform als 'community of practice': het delen van praktijkvoorbeelden of ervaringen die betrokkenen hebben ontwikkeld op specifieke thema's. Een voorbeeld is de Gesprekstafel Duurzaamheid, getrokken door de gemeente Waalre. Deze gesprekstafels worden in principe niet gefaciliteerd vanuit de werkorganisatie van de Metropoolregio Eindhoven en zijn hier dan ook niet als activiteit benoemd. Wel kan het DB besluiten om, op basis van een aanvraag, incidenteel een financiële bijdrage te leveren voor de organisatie van bijeenkomsten, betreffende regionale vraagstukken buiten de werkplaatsen om, maar wel passend binnen het kader van de Regionale Agenda.

4. Betrokken partijen

In het kader van bovengenoemde activiteiten stemmen de 21 gemeenten met elkaar af: colleges, raadsleden en ambtenaren. Daarnaast vindt er periodiek afstemming plaats met andere samenwerkingspartners, zoals Provincie en Brainport Development. De ambtelijke organisatie van de Metropoolregio Eindhoven organiseert de afstemming, ontmoeting en kennisdeling tussen de gemeenten en de andere partijen.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	9.916	8.978	-938
Apparaatskosten	1.090.760	0	-1.090.760
Personele kosten	0	516.953	516.953
Programmakosten	215.100	336.345	121.245
Lasten	1.305.860	853.298	-452.562
Baten	0	2.947.882	2.947.882
Saldo	-1.305.860	2.094.584	3.400.444

Regionale Agenda

1. Opgave lange termijn

De samenwerkingsafspraken tussen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven zijn vastgelegd in de Regionale Agenda 2015-2018. De Regionale Agenda vormt daarmee de basis van onze regionale samenwerking. In de Regionale Agenda is beschreven hoe we, vanuit de focus op economie, ruimte en mobiliteit, werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat in onze regio. Tegelijkertijd is de agenda van de bestuurlijke samenwerking dynamisch.

2. Resultaten 2017

- Verbinding van regionale opgave tot Metropoolvorming met subregionale en nationale agenda's.
- Samenwerking en afstemming met overige samenwerkingspartners, zoals de Provincie.
- Ondersteuning Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur.
- Delen van actuele ontwikkelingen op het regionale schaalniveau via online communicatiemiddelen.
- Evaluatie bestuurlijke samenwerking.
- Vastgestelde begroting, Bestuursrapportage, Jaarrekening en Werkprogramma.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

In verbinding brengen van regionale opgave tot Metropoolvorming met subregionale en nationale strategische agenda's

- Wij brengen de in de Regionale Agenda benoemde hoofdopgave tot Metropoolvorming in verbinding met de subregionale agenda's en de nationale strategische agenda's zoals REOS (Regionaal Economische Ontwikkel Strategie) en de Nationale Omgevingsvisie. De inzet op Metropoolvorming is in de basis te herleiden tot de (regionale) economische strategie (Brainport) en haar opgaven in het kader van Brainport Next Generation. De werkplaats Economische Strategie speelt hierin een faciliterende rol. Het onderwerp komt periodiek aan de orde in het overleg van de bestuurlijk trekkers en het Regionaal Platform.

Samenwerking en afstemming met overige samenwerkingspartners, zoals de Provincie

- Vanuit de ambities van de Provincie en de Metropoolregio Eindhoven is er een gezamenlijk belang om op de inhoudelijke dossiers intensief samen te werken. Het doel hiervan is slagkracht en versnelling te realiseren. In 2016 wordt een gezamenlijke propositie uitgewerkt, vanuit de inhoudelijke dossiers. In 2017 wordt hier vervolg aan gegeven.

Ondersteuning Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

- Wij bereiden in beginsel vijf keer per jaar een vergadering van het Algemeen Bestuur voor. Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven stelt de kaders van het beleid vast dat door het Dagelijks Bestuur wordt uitgevoerd. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 24 leden <http://metropoolregioeindhoven.nl/hoe/algemeen-bestuur/m123-samenstelling-algemeen-bestuur-mre-2015-2018-versie-9-maart-2015>; één vertegenwoordiger van iedere gemeente en de drie leden van het Dagelijks Bestuur.
- Wij organiseren één keer per maand een vergadering van het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven zorgt voor de externe vertegenwoordiging van de regio, de interne werking en het functioneren van het Regionaal Platform en het Algemeen Bestuur.

Afstemming over regionale samenwerking met de regiogemeenten (bestuurlijk en ambtelijk)

- Wij organiseren periodiek bijeenkomsten voor bestuursambtenaren, griffiers en communicatieadviseurs, om hen mee te nemen in de actuele ontwikkelingen.
- Wij hebben regelmatig overleg met de gemeentesecretarissen.
- Indien gewenst bezoeken wij de gemeenteraden.

Evaluatie bestuurlijke samenwerking

- In de Gemeenschappelijke Regeling is vastgelegd dat het Algemeen Bestuur per 1 januari 2017 het functioneren van de Metropoolregio en de samenwerkingsrelatie met het Regionaal Platform zal evalueren en daarvan vóór 1 juli 2017 verslag zal uitbrengen aan de colleges en de raden van de gemeenten, vergezeld van conclusies en aanbevelingen.
De inhoud, onderzoeksmethode en proces van de evaluatie wordt in 2016 door een bestuurlijke werkgroep voorbereid en uiterlijk op 1 juli 2016 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Tevens wordt een voorstel uitgewerkt voor het Dagelijks Bestuur over eventueel aanvullende vormen van monitoring.

Begroting, Bestuursrapportage, Jaarrekening en Werkprogramma

- De Begroting 2018 versturen we tijdig naar de colleges. Na de inzagetermijn wordt de Begroting 2018 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
- Begin 2017 stellen wij een Jaarrekening op over het jaar 2016. Deze zenden we in april naar de colleges en de raden. De behandeling is in het Algemeen Bestuur.
- Wij stellen tussentijds een Bestuursrapportage (BURAP) op.
- Eind 2017 stellen we een nieuw werkprogramma voor 2018 op.
- Als zich tussentijds nieuwe thema's aandienen, die niet passen binnen de vastgestelde opdrachten voor de werkplaatsen en daarmee zijn verankerd in de jaarlijkse werkprogramma's, wordt op basis van een vastgesteld processchema de afweging gemaakt of deze opgepakt moeten en kunnen worden.

4. Betrokken partijen

In het kader van bovengenoemde activiteiten stemmen de 21 gemeenten met elkaar af: colleges, raadsleden en ambtenaren. Daarnaast vindt er periodiek afstemming plaats met andere samenwerkingspartners, zoals Provincie en Brainport Development.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	1.206	1.340	134
Apparaatskosten	132.660	0	-132.660
Personele kosten	0	84.439	84.439
Programmakosten	0	0	0
Lasten	132.660	84.439	-48.221
Baten	0	0	0
Saldo	-132.660	-84.439	48.221

3.2 Programma Oud SRE

	2017
Programma	Oud SRE
Deelprogramma	- Oud SRE (Contractbeheer afval) - Voorziening Gulbergen

Contractbeheer afval

1. Opgave lange termijn

Het SRE heeft uitvoerende taken op het gebied van duurzaamheid en materialentransitie overgedragen aan subregio's en/of gemeenten. Dit geldt niet voor het beheer en nakomen van lopende regionale contracten inzake afval tot en met januari 2017. Specifiek gaat het om de deelname aan de Vereniging van Contracten (VvC). De VvC behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Brabantse gewesten (en gemeenten). Van de VvC zijn conform haar statuten alleen samenwerkingsverbanden van gemeenten lid die uit hoofde van de aanbestedings-overeenkomsten voor huishoudelijk restafval dan wel gft-afval een contractuele relatie hebben met Afvalsturing Brabant. Het SRE is contractpartij.

Minder restafval aanleveren dan contractueel afgesproken door de VvC kan leiden tot een tekort aan aanvoer voor de vuilverbrandingsovens. Tekorten kunnen leiden tot een onderbezetting van de ovens, dat weer kan leiden tot boetes. De discussie over afwenden van boetes en mogelijk de verdeling hiervan is nog steeds gaande. Dit vraagt om een collectieve benadering, een sterke bestuurlijke lobby vanuit de regio en om voorstellen die aan alle 21 gemeenten worden voorgelegd.

Voor het contractbeheer worden separate afspraken gemaakt over regionale afstemming, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Hiervoor wordt de gesprekstafel duurzaamheid gebruikt. Ook is er ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordiging bij de Brabant brede overleggen van de VvC.

2. Resultaten 2017

Doel is belangenbehartiging van de 21 gemeenten binnen de VvC en het zo veel mogelijk afwenden van extra betalingen tot en met januari 2017.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Tot en met januari 2017 op operationeel niveau zijn de werkzaamheden het deelnemen aan reguliere overleggen van de VvC, rapporteren aan de portefeuillehouder(s) en aan de betrokken ambtenaren, het monitoren van afspraken en de ontwikkeling van het afvalaanbod. Op strategisch niveau is het van belang kansen en ontwikkelingen te signaleren, keuzes te formuleren in notities en de bestuurlijke vertegenwoordigers te ondersteunen.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0
Personele kosten	0	0	0
Programmakosten	15.000	1.250	-13.750
Lasten	15.000	1.250	-13.750
Baten	0	0	0
Saldo	-15.000	-1.250	13.750

Voorziening Gulbergen

1. Opgave lange termijn

Het realiseren van de eindafwerking, pre-nazorg en de nazorg van de stortplaats Gulbergen en de verdere ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen. Hiervoor wordt de Voorziening Gulbergen beheerd en aangewend.

2. Resultaten 2017

Op advies van de Adviescommissie Gulbergen is in 2014 besloten dat dit dossier vooralsnog binnen het takenpakket van de Metropoolregio blijft. Als doelstelling was geformuleerd dat uiterlijk in de loop van 2016 zowel de overdracht van de nazorg van de stortplaats aan de provincie moet zijn afgerond, als een nieuw perspectief zijn ontwikkeld voor de governance van Gulbergen. Inmiddels dient rekening te worden gehouden met een vertraging in het traject van zeker een jaar. De uitkomst van dit te doorlopen traject zal bepalend zijn voor de betrokkenheid van de Metropoolregio. Deze blijft derhalve gebonden aan de vanaf 2003 (verkoop NV Razob) met Attero gesloten contracten en afspraken.

Doelstelling:

- Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze overdragen van de gesloten stortplaats aan de provincie.
- De ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met een sterke groene geleding, duurzame uitstraling en, passend binnen de Brainport-ambitie van de regio.

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

- Zorgdragen pre-nazorg, opstellen nazorgplan en overdracht stortplaats aan de provincie.
- Aankoop gronden en in erfpacht uitgeven binnen het plangebied van het landgoed.
- Proces begeleiden naar een goedgekeurd bestemmingsplan Gulbergen binnen de gemeentegrenzen van Nuenen en Geldrop-Mierlo.
- Realiseren van een duurzame ontsluiting van het Landgoed Gulbergen.
- Beoordeling en goedkeuring investeringen vanuit ontwikkelaar Attero.
- Beheer en aanwending voorziening Gulbergen ten behoeve van stortplaats en landgoed.
- Faciliteren adviescommissie Gulbergen en Bestuurlijk Overleg.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet Metropoolregio	536	0	-536
Apparaatskosten	58.960	0	-58.960
Personele kosten	0	0	0
Programmakosten	165.000	165.000	0
Lasten	223.960	165.000	-58.960
Baten	223.960	165.000	-58.960
Saldo	0	0	0

3.3 Programma RHCe

	2017
Programma	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe)
Deelprogramma	
Beleidstaak	

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe)

1. Opgave lange termijn

Het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe) heeft enerzijds een wettelijke taak met betrekking tot de archiefzorg en wil anderzijds het geheugen van de samenleving zijn en daarmee een bijdrage leveren aan de identiteit van de regio.

De formele doelstelling ligt verankerd in de Archiefwet 1995: het RHCe fungeert als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.

Archieven hebben een tweeledige functie. Enerzijds worden ze gevormd als onderdeel van het handelen van overheden, instellingen en personen. De overheidsarchieven zijn het (papieren) geheugen van de overheid. De archiefstukken dienen als instrumenten van het bestuur. Zonder goed geordende en toegankelijke archieven zijn bestuurlijke zorgvuldigheid en continuïteit loze begrippen en is een goede democratische controle op het bestuur vrijwel onmogelijk. In ons staatsbestel rust dan ook op de overheid de plicht haar archieven in beginsel open te stellen voor de burger. Openbare archieven zijn onmisbaar voor de rechtsstaat. Voor deze regio berust de toezichhoudende taak in dat kader bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

Anderzijds vormen eenmaal gevormde archieven op termijn een vitaal onderdeel van het culturele erfgoed. Vanuit dat oogpunt vinden ook archieven van instellingen en particulieren met een regionale cultuurhistorische betekenis een plaats binnen het RHCe. Het kennisnemen en bestuderen en benutten van de inhoud draagt bij aan de cultuurontwikkeling en de regionale identiteit en is tevens een vorm van cultuurparticipatie.

Het RHCe wil via digitalisering van archiefbestanden de cultuurhistorische informatie zo dicht mogelijk bij de inwoner brengen. Kerndoelstelling hierbij is eveneens toegankelijkheid en openbaarheid.

2. Resultaten 2017

Het RHCe voert de wettelijke taken uit met betrekking tot archiefzorg van de overgebrachte archieven van overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant (m.u.v. gemeente Gemert-Bakel).

3. Activiteiten 2017 (wat gaan wij daarvoor doen?)

Wij dragen zorg voor:

- een (digitaal) archief dat voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving (depot en e-depot);
- een archiefbestand dat voldoet aan de eisen van een goede staat (conserveren);
- een collectie die beantwoordt aan de regionale identiteit (acquisitie);
- een documentaire informatiehuishouding die voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving en documenten die voldoen aan de vereisten van een archiefdocument (inspectie en advies);
- inventarissen en indexen volgens overeengekomen normen (ontsluiting en publieksvoorzieningen).

4. Betrokken partijen

Deelnemende gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, geïnteresseerden in erfgoededucatie, cultuurhistorie en erfgoedbeheer.

5. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2017	Saldo
Ureninzet RHCe	27.609	27.050	-559
Apparaatskosten	2.687.618	0	-2.687.618
Personele kosten	0	1.353.107	1.353.107
Programmakosten	157.300	725.219	567.919
Lasten	2.844.918	2.078.326	-766.592
Baten	102.481	2.905.970	2.803.489
Saldo	-2.742.437	827.644	3.570.081

3.4 Programma Kosten Overhead

	2017
Programma	Kosten Overhead
Deelprogramma	
Beleidsstaak	

Opgave

Bij het bepalen van de gewenste uitvoering van de ondersteunende bedrijfsprocessen willen wij het volgende realiseren:

- efficiënt en effectief regelen van bedrijfsvoeringstaken;
- flexibiliteit in de organisatie en de uitvoering;
- borgen van kwaliteit en beschikbaarheid;
- doelgerichte dienstverlening.

Resultaten 2017

Vooruitlopend op de wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden in deze begroting de overheadskosten van het ambtelijk apparaat op dit apart programma inzichtelijk gemaakt. Voorheen werden deze kosten verantwoord op een kostenplaats en vervolgens middels een complexe verdeelsleutel toegerekend aan de exploitatie van de afzonderlijke taakvelden. Het Algemeen Bestuur autoriseerde vervolgens de exploitatielasten (de zogenaamde apparaatslasten) en had alleen zicht op de overheadlasten voor de gehele organisatie middels de informatie in de paragraaf bedrijfsvoering.

Met de nieuwe methodiek wint de begroting aan transparantie en kan het Algemeen Bestuur beter sturen op de bedrijfsvoering. Door het hanteren van deze eenduidige systematiek is in de toekomst een betere vergelijking mogelijk met ander verbonden partijen in de regio.

Activiteiten 2017

De nieuwe organisatie Metropoolregio Eindhoven is in maart 2015 formeel van start gegaan. Het is een "lichtvoetige" organisatie geworden met een grote flexibiliteit met betrekking tot de bedrijfsvoering. Deze wordt in 2016 en in de loop van 2017 verder in overeenstemming gebracht met de taken en de schaal van de organisatie.

Inmiddels is een nieuw financieel systeem ingericht met tevens functionaliteiten op het terrein van HRM/P&O en Archief. Grote uitvoeringsapplicaties op deze terreinen komen hiermee te vervallen. Tevens wordt door verdere digitalisering van activiteiten (zoals bijv. de factuurverwerking) het werk doelmatiger ingericht.

Alle overhead taken zijn conform organisatieplan zo mogelijk belegd bij de partij waar de Metropoolregio Eindhoven "inhuist" in dit geval het RHCE. Een kleine organisatie als dat van de Metropoolregio is qua omvang niet in staat om deze taken volledig zelfstandig uit te voeren.

De omgeving waarbinnen en ten behoeve waarvan het RHCE zijn taken uitvoert wordt met name gekenmerkt door een steeds verder voortschrijdende automatisering, informatisering en digitalisering. Daarop telkens weer een passend antwoord te kunnen formuleren stelt hoge eisen aan de organisatie in al zijn facetten. De beoogde regionale samenwerking bij het Duurzaam digitaal beheersysteem is daarbij zowel vereiste als oplossing.

De omgeving waarbinnen en ten behoeve waarvan het RHCE zijn taken uitvoert wordt met name gekenmerkt door een steeds verder voortschrijdende automatisering, informatisering en digitalisering. Daarop telkens weer een passend antwoord te kunnen formuleren stelt hoge eisen aan de organisatie in al zijn facetten. De beoogde regionale samenwerking bij het Duurzaam digitaal beheersysteem is daarbij zowel vereiste als oplossing.

Naast de geslaagde trajecten voor digitale opslag en raadpleging dankzij participatie in landelijke projecten als 'Wie was wie' (persoonsgegevens) en Metamorfose (kranten), is intern het project opgestart om tot een screening, sanering en scanning van het beeldmateriaal te komen.

Zo kan op termijn worden aangesloten op nog te verwachten landelijke publieksloketten én een gegeven als Open Data. Hierbij wordt eveneens opgetrokken met partners binnen het landelijke initiatief Archief 2020.

Mensen en middelen

In onderstaande tabel zijn de overheadkosten van zowel de Metropoolregio Eindhoven als het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven opgenomen. Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende kostensoorten:

Lasten	Totaal
Lonen en salarissen	610.139
Personeel van derden	200.000
Indirecte personeelskosten	102.300
Huisvestingskosten	295.485
Bureaunkosten	76.000
Algemene kosten	132.800
Automatiseringskosten	528.738
Onvoorzien	8.860
Totaal lasten	1.954.322
Baten	
Inkomsten	-10.350
Totaal baten	-10.350
Saldo	1.943.972

Lonen en salarissen

Het betreft hier de directe loonkosten van de directeur/secretaris, concerncontroller en adviseur bedrijfsvoering van de Metropoolregio Eindhoven en de directeur, secretariële ondersteuning en ICT ondersteuning van het RHCE.

Personeel van derden

In de begroting 2017 is een totaalbudget van € 200.000 opgenomen voor ondersteunende taken op het gebied van financiën, personeel en organisatie, ICT en archivering. Daarnaast wordt de externe inhuur van de receptietaken hieruit bekostigd.

Indirecte personeelskosten

Onder de post indirecte personeelskosten worden de kosten van salarisadministratie, opleidingen en trainingen, arbo, ondernemingsraad, bedrijfshulpverlening, bedrijfszorgpakket etc. verantwoord. Hiervoor is een bedrag van ruim € 102.000 opgenomen.

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten bestaan uit de kosten van facilitaire dienstverlening, vergaderfaciliteiten, belastingen en verzekeringen, onderhoudskosten gebouw (inclusief dotatie voorziening groot onderhoud), energiekosten en schoonmaakkosten. Daarnaast worden hier verantwoord de kapitaallasten welke in relatie staan tot de huisvesting, alsmede de rentekosten van de hypothecaire geldlening. In totaal is hiervoor € 295.000 geraamd.

Bureaunkosten

Het betreft hier telefoonkosten, kosten van kopieer- en drukwerk, portokosten en kantoorbenodigdheden. Een bedrag van € 76.000 is hiervoor opgenomen.

Algemene kosten

Onder algemene kosten worden de accountantskosten, representatiekosten, kosten externe activiteiten, voorlichting, abonnementen en contributies en overige verzekeringen en belastingen verantwoord. Het totaalbudget voor 2017 bedraagt ruim € 132.000.

Automatiseringskosten

Een totaalbudget van € 528.000 is opgenomen voor de aanschaf en onderhoud van het software, hardware, printers, data, opslag en andere ICT gerelateerde voorzieningen. Daarnaast worden de kapitaallasten welke betrekking hebben op automatisering onder deze post verantwoord.

Onvoorzien

Een post van € 8.800 is opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

Inkomsten

Het betreft hier in de begroting opgenomen rentebaten en inkomsten uit de verhuur van een werkplek aan een van de deelnemende gemeenten.

METROPOOLREGIO
EINDHOVEN
Financiële begroting 2017

4.1 Overzicht baten en lasten

Programma's	Begroting 2016			Begroting 2017			Verschil Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Metropoolregio Eindhoven							
- Economie	8.094.911	6.857.811	-1.237.100	7.881.317	6.930.282	-951.035	-286.065
- Fysieke leefomgeving	918.360	0	-918.360	918.131	0	-916.131	-2.229
- Bestuurlijke samenwerking	1.438.520	0	-1.438.520	802.166	2.812.310	2.010.145	-3.448.665
Oud SRE							
- Oud SRE	132.920	90.811	-42.109	1.250	0	-1.250	-40.859
- Voorziening Gulbergen	165.000	165.000	0	165.000	165.000	0	0
RHCe	2.844.918	102.481	-2.742.437	2.078.326	2.905.970	827.644	-3.570.081
Kosten overhead	0	0	0	1.954.322	10.350	-1.943.972	1.943.972
Totaal programma's	13.594.628	7.216.103	-6.378.525	13.798.511	12.823.912	-974.598	-5.403.927
Financiering en algemene dekkingsmiddelen							
Gemeentelijke algemene bijdrage	0	5.492.254	5.492.254	0	0	0	5.492.254
Stelpost garantiesalarissen SRE	-77.444	0	77.444	0	0	0	77.444
Saldo financieringsfunctie	315.824	315.824	0	0	0	0	0
Onvoorzien Metropoolregio Eindhoven	23.655	0	-23.655	0	0	0	-23.655
Onvoorzien RHCe	11.117	0	-11.117	0	0	0	-11.117
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	13.867.779	13.024.180	-843.600	13.798.511	12.823.911	-974.600	131.000
Mutaties reserves							
Onttrekk. Best.reserve Fysiek domein	0	243.600	243.600	0	374.600	374.600	-131.000
Onttrekk. Best.reserve rente-egalitatie	0	600.000	600.000	0	600.000	600.000	0
Geraamde resultaat	13.867.779	13.867.779	0	13.798.511	13.798.511	0	0

4.2 Toelichting op het overzicht baten en lasten

In het "Overzicht baten en lasten" zijn weergegeven de baten, de lasten en het saldo per programma, de financierings- en algemene dekkingsmiddelen, bestaande uit de gemeentelijke algemene bijdragen, het saldo financieringsfunctie en de posten onvoorzien. Dit resulteert in het resultaat voor bestemming en na de onttrekkingen uit de reserves in het resultaat na bestemming.

Onderstaand wordt een toelichting per programma gegeven op de financiële verschillen tussen de Begroting 2016 en de Begroting 2017.

Economie

Het deelprogramma Economie vertoont een voordeel van ruim € 286.000.

De lasten zijn in 2017 € 213.000 lager. Aan apparaat/personele lasten wordt € 335.000 minder toegerekend. Vooruitlopend op de wijzigingen BBV in 2018 worden vanaf de begroting 2017 geen overheadkosten meer toegerekend aan de beleidsvelden, maar worden deze in een afzonderlijk programma gepresenteerd. Hierdoor ontstaat een voordeel op het beleidsveld.

Programmakosten op het deelprogramma zijn € 122.000 hoger dan in de begroting 2016. Indexering van de inwonerbijdrage leidt tot een hogere bijdrage aan Brainport Development (€ 81.000) en een hogere dotatie in het Stimuleringsfonds (€ 16.000). Aan de beleidstaak Arbeidsmarkt is een werkbudget toegekend van € 25.000 ten behoeve van de ondersteuning van het Regionaal ArbeidsPlatform (RAP) en de organisatie van themabijeenkomsten en conferenties.

Aan de batenkant wordt een voordeel behaald van ruim € 72.000. Een hogere inwonerbijdrage voor Brainport Development en het Stimuleringsfonds veroorzaakt een positief verschil van € 97.000. De bijdrage in de exploitatie vanuit het Stimuleringsfonds ter dekking van de personele kosten is € 25.000 lager.

Fysieke leefomgeving

Het deelprogramma Fysieke leefomgeving laat een voordeel zien van ruim € 2.200.

Aan apparaat/personele lasten wordt ruim € 133.200 minder toegerekend. Vooruitlopend op de wijzigingen BBV in 2018 worden vanaf de begroting 2017 geen overheadkosten meer toegerekend aan de beleidsvelden, maar worden deze in een afzonderlijk programma gepresenteerd. Hierdoor ontstaat een voordeel op het beleidsveld.

De programmakosten zijn ten opzichte van de begroting 2016 € 131.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door de uitvoering van het woonbehoeftenonderzoek in 2017 € 200.000 (conform voorstel en besluitvorming Algemeen Bestuur december 2014, Programmarapportage SRE 2014); incidentele budget-

ten 2016 in het kader van de regionale huisvestingsverordening (€ 15.000) en het onderzoek wonen en zorg (€ 54.000) zijn vervallen.

Er zijn geen mutaties in de programmabaten.

Bestuurlijke samenwerking

Het deelprogramma Bestuurlijke samenwerking laat een voordeel zien van ruim € 3.448.500.

Aan apparaat/personele lasten wordt ruim € 622.000 minder toegerekend. Vooruitlopend op de wijzigingen BBV in 2018 worden vanaf de begroting 2017 geen overheadkosten meer toegerekend aan de beleidsvelden, maar worden deze in een afzonderlijk programma gepresenteerd. Hierdoor ontstaat een voordeel op het beleidsveld.

De programmakosten zijn € 14.200 lager dan in de begroting 2016. Van het algemene werkbudget is € 25.000 overgeheveld naar de werkplaats Arbeidsmarkt. Dit leidt tot een voordeel op het deelprogramma. Daarnaast wordt met ingang van deze begroting de post onvoorzien op het deelprogramma verantwoord. Voorheen was dit op financierings- en dekkingsmiddelen. Dit leidt tot hogere lasten van € 10.800.

De programmabaten zijn € 2.812.300 hoger dan in de begroting 2016. Het betreft hier de inwonerbijdrage Regionale opgaven welke voorheen op financierings- en dekkingsmiddelen werd verantwoord.

Oud SRE en Voorziening Gulbergen

Op het programma Oud SRE wordt in 2017 alleen de activiteit contractbeheer afval verantwoord.

Deze taak vervalt na januari 2017, daarna zijn er geen taken meer in het kader van Oud SRE.

Dit betekent dat er ten opzichte van de begroting 2016 een voordeel wordt behaald van bijna € 41.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door vervallen apparaatskosten (€ 118.000 voordelig), lagere programmakosten Contractbeheer afval (€ 14.000 voordelig), een vervallen bijdrage in de apparaatskosten (€ 59.000 nadelig) en een vervallen subsidiebijdrage Upside in verband met beëindiging van het project (€ 32.000 nadelig).

In de voorziening Gulbergen hebben ten opzichte van de begroting 2016 geen mutaties plaatsgevonden.

RHCe

Het programma RHCe laat een voordeel zien van ruim € 3.570.000. De personele/apparaatskosten zorgen voor een voordeel van € 750.400. Vooruitlopend op de wijzigingen BBV in 2018 worden vanaf de begroting 2017 geen overheadkosten meer toegerekend aan de beleidsvelden, maar worden deze in een afzonderlijk programma gepresenteerd.

Lagere programmakosten zorgen voor een voordeel van ruim € 16.000. Bestaande budgetten zijn bij het opstellen van de begroting opnieuw beoordeeld en daar waar van toepassing bijgesteld.

De baten laten een voordeel zien van ruim € 2.803.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het verantwoorden van de inwonerbijdrage op de diverse beleidsvelden. In de begroting 2016 werd dit nog op financierings- en dekkingsmiddelen gedaan.

De inwonerbijdrage 2017 is berekend zoals opgenomen in het bedrijfsplan 2014-2017, hierop is een index van 2,07% toegepast conform besluit Algemeen Bestuur in december 2015.

Kosten overhead

Vooruitlopend op de verplichte wijzigingen in het BBV worden met ingang van de begroting 2017 de overheadkosten op een apart programma verantwoord. Het betreft hier de personele kosten van indirect productief personeel, indirecte personeelskosten, personeel van derden, huisvestingskosten, bureaunkosten, algemene kosten en automatiseringskosten voor zowel de Metropoolregio Eindhoven als het RHCe. Dit leidt ten opzichte van de begroting 2016 tot een nadeel van ruim € 1.900.000.

Financierings- en algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijke algemene bijdragen

De gemeentelijke bijdragen worden in de begroting 2017 niet meer verantwoord op financierings- en dekkingsmiddelen maar op de beleidsvelden waar deze betrekking op hebben. Dit leidt in de financiële opstelling tot een nadeel van bijna € 5.500.000.

Garantiesalarissen SRE

De stelpost garantiesalarissen SRE vervalt met ingang van de begroting 2017. Dit leidt tot een nadeel van € 77.000.

Onvoorzien Metropoolregio Eindhoven/RHCE

De posten onvoorzien voor zowel de Metropoolregio Eindhoven als het RHCE worden functioneel verantwoord in de begroting 2017. Dit leidt in de opstelling tot een voordeel van respectievelijk € 23.655 en € 11.117.

Mutatie reserves

Bestemmingsreserve Fysiek domein

In de Begroting 2017 wordt € 131.000 meer onttrokken aan de bestemmingsreserve Fysiek domein. Conform besluit Algemeen Bestuur op 17 december 2014 wordt in 2017 € 200.000 beschikbaar gesteld voor het woonbehoeftenonderzoek. Incidentele onttrekkingen 2016 in het kader van de regionale huisvestingsverordening (€ 15.000) en het onderzoek wonen en zorg (€ 54.000) zijn komen te vervallen.

Bestemmingsreserve rente-egalisatie

Aan de bestemmingsreserve rente-egalisatie wordt ook 2017 € 600.000 onttrokken om de storting in het Stimuleringsfonds op hetzelfde niveau te houden als voorgaande jaren. Voorheen werden rentebaten hiervoor ingezet, echter door de invoering van schatkistbankieren worden deze niet meer gerealiseerd. Na 2017 is de reserve leeg en zal de storting in het Stimuleringsfonds neerwaarts bijgesteld moeten worden. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 komt aan de orde of een ophoging van deze reserve ten laste van het resultaat mogelijk is.

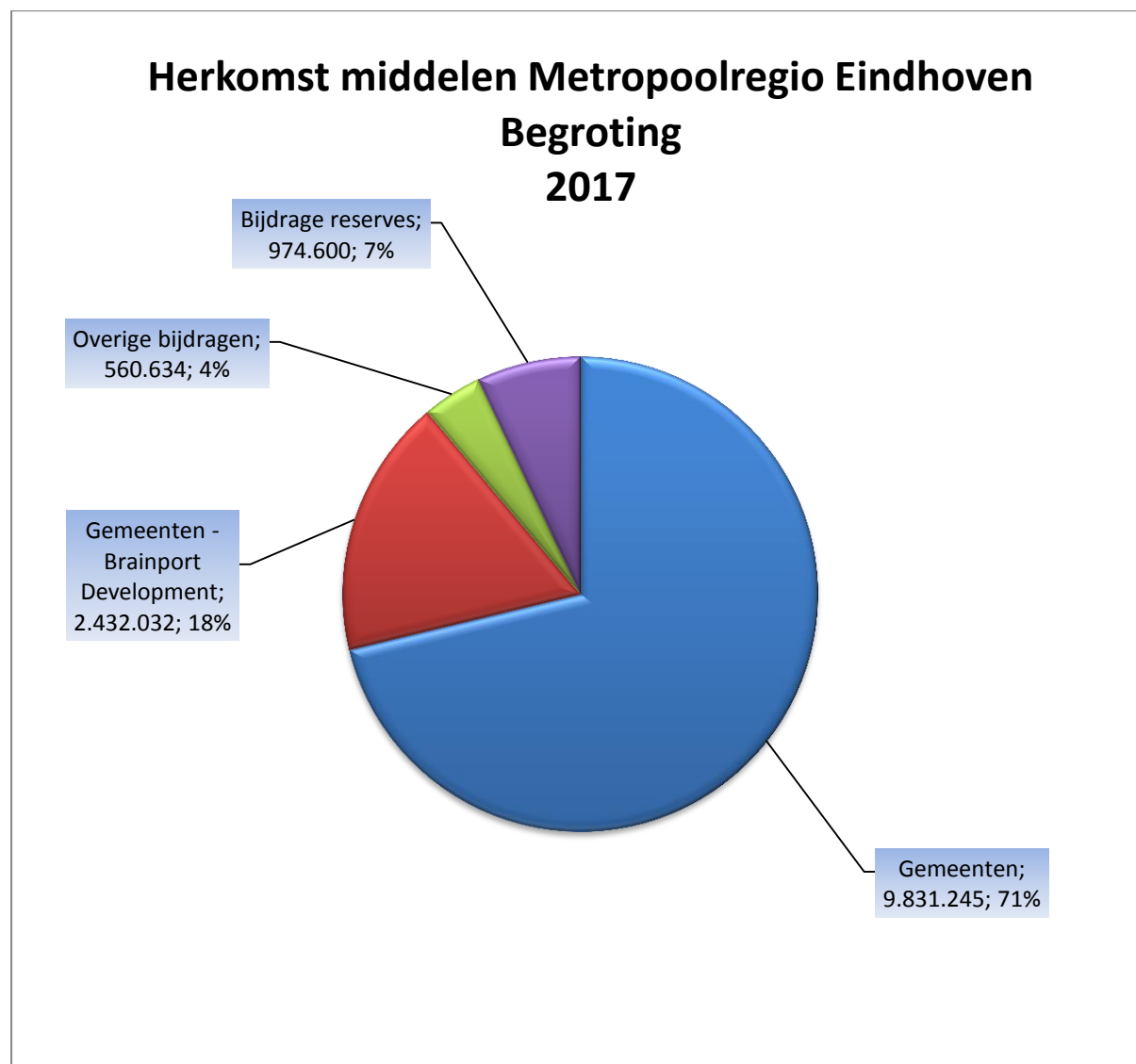
MEERJARENRAMING

Ten behoeve van een inzicht in de ontwikkeling van de kosten en de gemeentelijke bijdrage is in de bijlage het overzicht Meerjarenraming 2017-2020 opgenomen. In het begrotingsjaar 2017 is rekening gehouden met een indexering van 2,07%. In de jaren daarna wordt uitgegaan van constante prijzen.

4.3 Herkomst en besteding van middelen

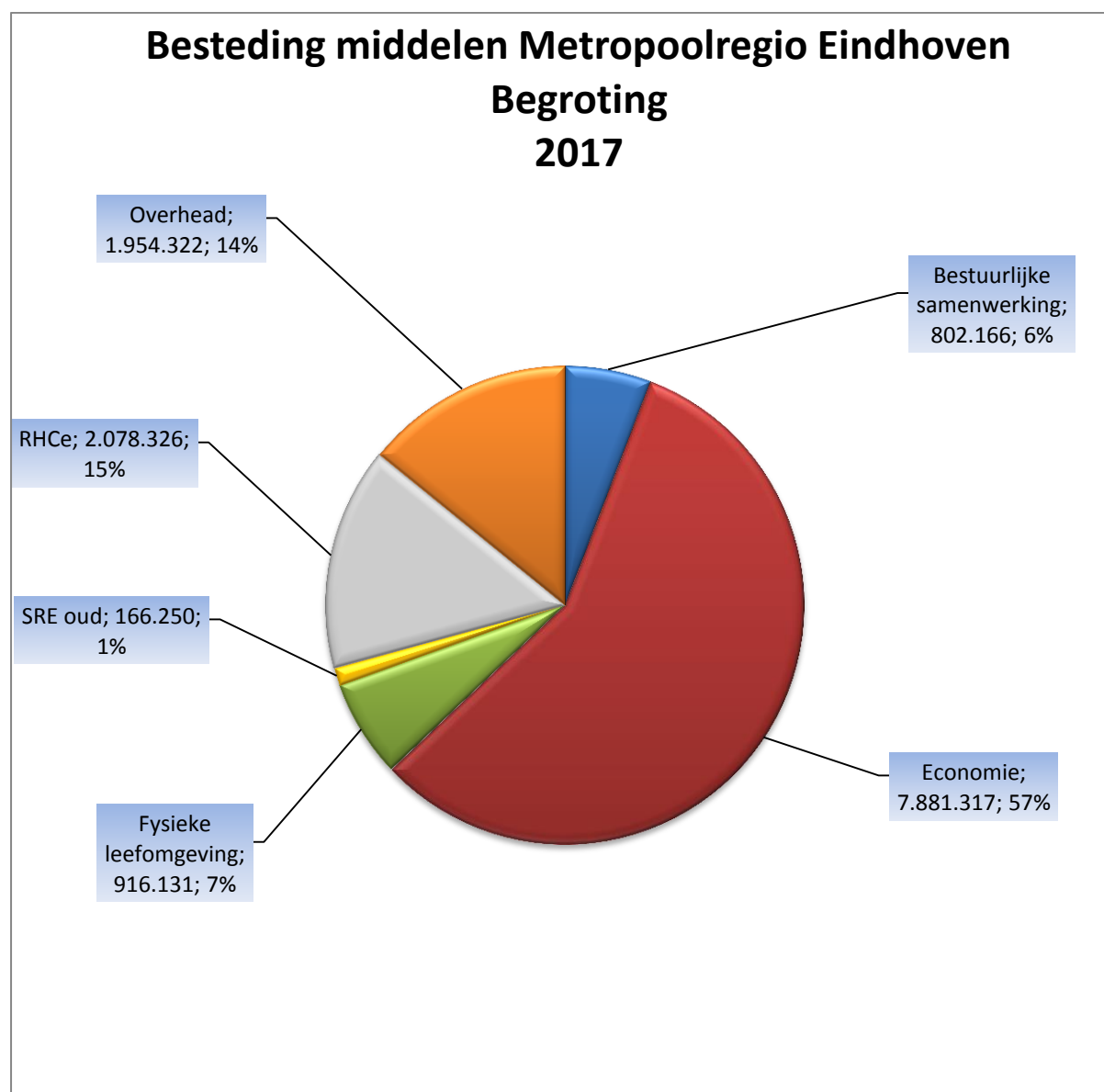
Herkomst middelen Metropoolregio Eindhoven

Van iedere euro die de Metropoolregio Eindhoven uitgeeft, komt de grootste bijdrage (71%) van de deelnemende gemeenten als inwonerbijdrage voor regionale taken en projecten. Uit onderstaande tabel wordt duidelijk waar de baten van de Metropoolregio Eindhoven vandaan komen.

Besteding middelen Metropoolregio Eindhoven

In onderstaande grafiek ziet u de besteding van de middelen per programma.

4.4 Inwonerbijdrage

De methodiek van indexering van de inwonerbijdrage is vastgelegd in de "Beleidsnota indexering", die door het Algemeen Bestuur in de vergadering van 23 december 2004 is vastgesteld.

Voor het begrotingsjaar 2017 is besloten de inwonerbijdrage te indexeren met de looncomponent 2,07% en geen indexering voor de materiele zaken toe te passen. Ook wordt de nacalculatie over het jaar 2014 achterwege gelaten.

	Begroting 2017		Begroting 2016	
	totaal	inwoner	totaal	inwoner
Metropoolregio Eindhoven				
- bijdrage Regionale opgaven	2.812.310	3,715	2.738.700	3,640
- bijdrage Brainport Development	1.537.487	2,031	1.506.307	2,002
- bijdrage Stimuleringsfonds	2.690.179	3,554	2.673.994	3,554
	7.039.976		6.919.000	
Regionaal Historisch Centrum *				
- Depotbeheer fysiek	489.733	51,383	489.227	51,330
- Duurzaam digitaal beheersysteem	436.345	0,600	393.710	0,545
- Toegankelijk maken	590.634	31,391	590.024	31,361
- Conserveren	55.493	5,822	55.436	5,816
- Acquisitie	42.378	0,058	42.335	0,059
- Inspectie	546.574	0,752	565.489	0,782
- Advies	0	0,000	0	0,000
- Fysieke dienstverlening	280.431	0,386	274.744	0,380
- Digitale dienstverlening	129.498	0,178	126.872	0,176
- Faciliteren cultuurhistorische activiteiten	220.183	0,303	215.717	0,298
	2.791.269		2.753.554	
TOTAAL	9.831.245		9.672.555	

* De bijdragen Depotbeheer fysiek en Conserveren worden verrekend op basis van m1, de bijdrage Toegankelijk maken wordt verrekend op basis van een combinatie van m1 en inwoneraantallen. Alle overige bijdragen worden verrekend op basis van inwoneraantallen. Dit alles conform vastgesteld Bedrijfsplan RHCe 2014-2017.

4.5 Formatie

Formatie	Begroting 2017		Begroting 2016	
	Aantal fte's	Loonkosten (x € 1.000)	Aantal fte's	Loonkosten (x € 1.000)
Eigen personeel				
Metropoolregio Eindhoven	23,1	2.013	21,5	1.891
Oud SRE	0,0	0	0,8	54
RHCe	24,5	1.582	24,9	1.569
	47,6	3.596	47,2	3.515
Personeel van derden				
SRE	0,0	0	0,0	0
RHCe	1,0	38	1,0	38
	1,0	38	1,0	38
Totaal	48,6	3.634	48,2	3.553

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

Paragrafen

5. Paragrafen

In dit hoofdstuk worden een aantal aspecten van de financiële huishouding belicht. Het betreft het:

- de paragraaf weerstandsvermogen
- de financieringsparagraaf
- de paragraaf bedrijfsvoering
- de paragraaf verbonden partijen
- de paragraaf grondbeleid

5.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement

Weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit heeft een directe relatie met de activiteiten van de organisatie Metropoolregio Eindhoven. Vanaf 2017 zijn de uitvoerende SRE taken merendeels afgebouwd en resten er alleen nog werkzaamheden voor de nieuwe netwerkorganisatie en voor (het landgoed) Gulbergen. De risico's van Gulbergen worden afgedekt door de voorziening Gulbergen. De risico's die voortvloeien uit de reguliere werkzaamheden zoals onderstaand benoemd worden afgedekt door de Algemene reserve van de Metropoolregio Eindhoven.

Wel kent de Metropoolregio Eindhoven als gevolg van de transformatie aanzienlijke frictiekosten. Het betreft zowel voormalig personeel van de Milieudienst als de reductie van het personeelsbestand van het SRE. De intentie is om deze lasten in het tijdvak tot 2021 volledig af te bouwen. Voor de afbouw zijn de risico's grotendeels afgedekt door de vorming van de voorziening Reorganisatie SRE (besluit Regioraad juni 2013). In de afbouw wordt rekening gehouden met een reductie van de boventalligen (10,2 fte) met 2 fte jaarlijks.

De voorziening moet jaarlijks opnieuw beoordeeld en geactualiseerd worden om vast te stellen dat deze voorziening toereikend is om de uitgaven van de reorganisatie te bekostigen. In de jaarrekening 2015 zal de voorziening op basis van de actualisatie gemuteerd worden.

Risico's

Subsidie verstrekking

In het kader van subsidieverstrekking door het stimuleringsfonds loopt er een juridisch geschil met een derde partij, zijnde geen subsidient. Op publiekrechtelijke basis is deze zaak al in het voordeel van de Metropoolregio Eindhoven beslecht. De betrokken partijen zijn het Rijk de Provincie en de Metropoolregio Eindhoven. De landsadvocaat is ingeschakeld, waarbij in eerste instantie de kosten voor 25 procent voor onze rekening komen.

Verwijzend naar de publiekrechtelijke uitspraak schatten wij een succesvolle claim door de tegenpartij niet hoog in.

Afvalverwerking

De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de aanlevering van brandbaar restafval is inmiddels behandeld door het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI). De uitspraak van het NAI was op alle punten in het voordeel van de gewesten. Voor individuele gemeenten speelt nog wel in hoeverre zij hebben voldaan aan de contractuele aanleverplicht van het afval aan Attero.

Claim Cradle to Cradle bizz (C2C bizz)

De Metropoolregio Eindhoven is lead partner voor het project C2C bizz, een Europese subsidie in het kader van Interegg. Een van de partners is failliet verklaard. Navraag bij het Europese secretariaat (JTS) leert dat de betreffende lidstaat garant staat voor betreffende partner. Vooralsnog lopen wij een risico in de verhaalbaarheid van een gedeelte van de door ons gemaakte algemene kosten voor het gehele project. Het gaat om een maximaal bedrag van € 51.000,-, dat is afgedekt middels de Algemene Reserve.

.

Weerstandsvermogen

Metropoolregio Eindhoven

Doordat de WGR plus taken en de taken SRE oud komen te vervallen zal de gerealiseerde omzet van de Metropoolregio Eindhoven fors dalen tot een niveau van afgerond € 11 miljoen. Dit heeft gevolgen voor de berekening van de hoogte van de Algemene Reserve c.q. hoogte van het weerstandsvermogen.

Op grond van een risico-inventarisatie is de bovengrens van de Algemene reserve voor de Metropoolregio Eindhoven vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage in combinatie met 2% van de door de Metropoolregio Eindhoven gerealiseerde omzet. De ondergrens is vastgesteld in samenhang met de stand van de bestemmingsreserves op 10% van de gemeentelijke bijdrage.

Op basis van de concept begroting 2017 betekent dit een Algemene reserve met een ondergrens van € 700.000,- en een bovengrens van ruim € 900.000,-.

In de jaarrekening 2015 (behandeling in het Algemeen bestuur van juni aanstaande) wordt u uitgebreid geïnformeerd over het totale verloop van het vermogen van de Metropoolregio Eindhoven.

Regionaal Historisch Centrum

Bij het Regionaal Historisch Centrum is de laatste jaren een steeds stringenter begrotingsbeleid gevoerd. Daarnaast dienen er, als uitvloeisel van het bedrijfsplan RHCE 2012-2016, in de periode 2012-2016 flinke besparingen te worden gerealiseerd.

Voor het opvangen van risico's in het bedrijfsplan is een bedrag van circa € 263.000,- beschikbaar in de Algemene reserve RHCE.

Voorziening Gulbergen

De in de Voorziening Gulbergen aanwezige reserves en voorzieningen zijn primair bedoeld voor eindafwerking van de stortplaats en de nazorg.

Van de vrijval bij eindafwerking (Voorziening Eindafwerking) en bij nazorg (Voorziening Nazorg) wordt netto maximaal € 34 miljoen (peildatum 2003) aangewend voor investeringen in het Landgoed Gulbergen.

De contracten met Attero BV en de tripartiteovereenkomst met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. bepalen dat de Metropoolregio Eindhoven nooit meer besteedt dan in de Voorziening Gulbergen beschikbaar is of komt.

Het weerstandsvermogen van de Voorziening Gulbergen wordt begrensd door de in de Voorziening Gulbergen aanwezige middelen. De Metropoolregio Eindhoven loopt daarom geen financieel risico. Het beheer en de exploitatie van het Landgoed Gulbergen is geheel voor rekening en risico van Attero BV.

Na afsplitsing in 2009 van Essent Milieu van Essent waren de voormalige aandeelhouders van Essent vanaf 1 januari 2010 de aandeelhouders van Attero BV. Per 1 januari 2014 zijn de aandelen overgenomen door Waterland Private Equity Investments BV, waarmee de aandelen van Attero volledig in particuliere handen zijn gekomen.

5.2 Financieringsparagraaf

Inleiding

In de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden), Rudo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) en de Wet Schatkistbankieren zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van de decentrale overheden.

De treasuryfunctie wordt daarbij door de wet als volgt gedefinieerd: "het sturen en beheersen van-, het verantwoorden over-, het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's". In de wet worden voorschriften, richtlijnen en normeringen genoemd. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisicocnorm.

Zowel bij de begroting als bij de jaarrekening dient de Metropoolregio Eindhoven een Financieringsparagraaf op te nemen. In deze paragraaf wordt voor het begrotingsjaar 2017 aangegeven op welke wijze verwacht wordt uitvoering te geven aan de treasuryfunctie.

- Kasgeldlimiet

Volgens de Wet Fido is de Metropoolregio Eindhoven verplicht te rapporteren over de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet, uitgedrukt in een percentage (8,2%) van het totaal van de uitgaven, bepaalt het bedrag wat de Metropoolregio Eindhoven maximaal kort mag lenen. Op basis van de Begroting 2017 zou de kasgeldlimiet € 1,1 miljoen bedragen. Omdat er geen behoefte is om gelden aan te trekken, wordt hier geen risico gelopen.

-Renterisico

Ook geeft de Wet Fido aan dat er inzicht moet worden gegeven in het renterisico voor de komende 4 jaren. Het renterisico ontstaat bij het aflopen van leningen. Eventueel nieuw af te sluiten leningen kunnen gepaard gaan met hogere rentekosten.

De Metropoolregio Eindhoven heeft een annuïteitenlening lopen bij de BNG voor de financiering nieuwbouw Regionaal Historisch Centrum. De looptijd van de lening is afgestemd op de looptijd van het activum. De lening bedroeg oorspronkelijk € 7.079.000,- tegen een rentepercentage van 4,79%. Deze lening heeft een looptijd van 40 jaar, de rente is in 2015 herzien naar 2,35%. De hoogte van de lening ultimo 2017 bedraagt circa € 4,5 miljoen.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het totaal van de uitgaven. Voor de Metropoolregio Eindhoven is dit € 2,8 miljoen.

Het renterisico op de vaste schuld is nihil.

- Treasurybeheer

De administratieve organisatie en de uitvoering vinden plaats binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddo en de wet Schatkistbankieren.

Het beleid blijft gericht op een verantwoord beheer van de middelen, waarbij risico's zoveel mogelijk worden uitgesloten, de kosten zo laag mogelijk worden gehouden en het rendement vervolgens wordt geoptimaliseerd.

De invoering van schatkistbankieren bepaalt de uitvoering van de Treasury. Tijdelijk overtollige liquide middelen worden verplicht aangehouden bij het Ministerie van Financiën.

De Wet schatkistbankieren biedt naast het aanhouden van de liquide middelen bij de Staat ook de mogelijkheid tot het uitlenen van middelen aan andere decentrale overheden (het zogenaamde onderling lenen). De Metropoolregio Eindhoven maakt hiervan geen gebruik.

Voorziening Gulbergen

De beschikbare middelen in de Voorziening Gulbergen moeten door de Metropoolregio Eindhoven zo goed mogelijk op middellange termijn worden belegd. Vanwege het in zicht komen van de sluitingsdatum van de stortplaats zijn de beschikbare middelen zo veel mogelijk omgezet naar vastrentende waarden die snel liquide zijn te maken.

Het beheer, het beleggen van de beschikbare middelen vindt plaats met als uitgangspunten de Wet Fido en het Treasurystatuut van de Metropoolregio Eindhoven. Deze middelen vallen buiten de wet Schatkistbankieren.

Het vermogensbeheer van de middelen in de Voorziening Gulbergen is uitbesteed aan een vermogensbeheerder, te weten Lombard Odier Darier Hentsch.

5.3 Bedrijfsvoering

Metropoolregio Eindhoven

De nieuwe organisatie Metropoolregio Eindhoven is in maart 2015 formeel van start gegaan. Het is een "lichtvoetige" organisatie met een grote flexibiliteit met betrekking tot de bedrijfsvoering. De huisvesting en bedrijfsvoering van de organisatie zijn in 2015 en in de loop van 2016 in overeenstemming gebracht met de taken en de schaal.

Inmiddels is een nieuw financieel systeem ingericht met tevens functionaliteiten op het terrein van HRM/P&O en Archief. Grote applicaties op deze terreinen komen hiermee te vervallen. Tevens is door digitalisering van activiteiten zoals de factuurverwerking het werk doelmatiger ingericht.

Alle overhead taken zijn conform organisatieplan zo mogelijk belegd bij de partij waar de Metropoolregio Eindhoven "inhuist" in dit geval het RHCE. Een kleine organisatie als dat van de Metropoolregio is qua omvang niet in staat om deze taken volledig zelfstandig uit te voeren.

Vooruitlopend op de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de lasten op het gebied van de bedrijfsvoering c.q. de overheadlasten voor het eerst in deze begroting centraal geregistreerd in een apart programma. Voorheen werden deze kosten verantwoord op een kosten-

plaats en vervolgens middels een complexe verdeelsleutel toegerekend aan de exploitatie van de afzonderlijke taakvelden. Het Algemeen Bestuur autoriseerde vervolgens de exploitatielasten (de zogenaamde apparaatslasten) en had alleen zicht op de overheadlasten voor de gehele organisatie middels de informatie in deze paragraaf.

Met deze nieuwe methodiek wint de begroting aan transparantie en kan het Algemeen Bestuur beter sturen op de bedrijfsvoering. De sturingsinformatie voor de bedrijfsvoering vindt u voortaan terug in het aparte programma overhead.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

Het RHCE heeft als doelstelling het kennis- en ontmoetingscentrum te zijn voor de regio op het gebied van cultuurhistorie en modern archiefbeheer. Een drietal zaken staat daarbij centraal:

- Inspectie (het toezichthouderschap op de archiefvorming bij en binnen de aangesloten gemeenten).
- Beheer (opslag en ontsluiting van overgedragen bestanden).
- Publieksdiensten (het ter beschikking stellen van de beheerde informatie aan de aangesloten gemeenten, derde partijen en het brede publiek zowel fysiek als virtueel).

De omgeving waarbinnen en ten behoeve waarvan het RHCE zijn taken uitvoert wordt met name gekenmerkt door een steeds verder voortschrijdende automatisering, informatisering en digitalisering. Daarop telkens weer een passend antwoord te kunnen formuleren stelt hoge eisen aan de organisatie in al zijn facetten. De beoogde regionale samenwerking bij het Duurzaam digitaal beheersysteem is daarbij zowel vereiste als oplossing.

Informatievoorziening

Naast de geslaagde trajecten voor digitale opslag en raadpleging dankzij participatie in landelijke projecten als 'Wie was wie' (persoonsgegevens) en Metamorfose (kranten), is intern het project opgestart om tot een screening, sanering en scanning van het beeldmateriaal te komen.

Zo kan op termijn worden aangesloten op nog te verwachten landelijke publieksloketten én een gegeven als Open Data. Hierbij wordt eveneens opgetrokken met partners binnen het landelijke initiatief Archief 2020.

De ontwikkeling tot vaste standaarden en formats maakt deze ontwikkeling ook noodzakelijk. Het RHCE heeft zich het afgelopen decennium opgeworpen als stimulator van dergelijke initiatieven en kan en mag daar nu dan ook in zoverre de vruchten van plukken dat ze als landelijke voorloper geldt. Maar nog niet alle werk is gedaan.

Communicatie

Ondanks de druk der financiële omstandigheden heeft het RHCE zijn goede naam en faam weten te behouden en is de publieke respons op onze diensten positief. Met name de schoolactiviteiten worden gretig door het onderwijs afgenomen. De dagen waarop het gebouw gesloten is voor het publiek zijn ingezet om schoolklassen te ontvangen t.b.v. onderzoeksprojecten. Dit andersoortig gebruik van de publieksruimte zal de komende jaren steeds belangrijker worden vanwege de terugloop van de traditionele bezoeker. Deze immers bedient zich in toenemende mate van de internetvoorzieningen. Gekeken wordt in hoeverre ook andere partijen gebruik kunnen en willen maken van onze publieksvoorzieningen.

Voorziening Gulbergen

De Regioraad heeft het beheer en de beschikkingsmacht over de gelden in het kader van de verkoop van de aandelen van NV Razob overgedragen aan het Dagelijks Bestuur. Daartoe is de "Adviescommissie Gulbergen" ingesteld. Deze commissie adviseert het Dagelijks Bestuur over de onttrekking aan de beschikbare middelen en de wijze van beleggen van deze gelden.

In het rapport "Organisatie van het beheer van de Voorziening Razob" is de organisatie van het beheer vastgelegd. De verwachting is dat de werkzaamheden voor het nazorgtraject en daaropvolgend de ontwikkeling van het landgoed in de loop van 2017 worden afgerond.

5.4 Verbonden partijen

Brainport Development NV

Brainport Development NV is ontstaan uit de fusie tussen NV REDE (Rede) en Brainport Operations BV(BPO). Het betreft een vennootschap met Triple Helix-aandeelhouders, waarbij het overheidsaandeel 50 procent is.

Brainport Development is gericht op het structureel verankeren van de Brainport-strategie.

Gelet op de regionale opgave van Brainport Development wordt de financiering (net als eerst met Rede) verkregen via een inwonerbijdrage en zal de Metropoolregio Eindhoven als enige subsidiënt optreden.

De vier gemeenten (Eindhoven, Helmond, Best en Veldhoven) die ook in het aandelenkapitaal van Brainport Development NV deelnemen, worden op grond van de gemeenschappelijke regeling een extra bijdrage gevraagd op basis van hun specifiek belang.

Er zijn voor de Metropoolregio Eindhoven een aantal instrumenten voor de beïnvloeding van en de sturing op Brainport Development:

- Aan de voorkant, als het gaat om het programma en de aard van de activiteiten. Dit gebeurt door de afgesproken consultatie over het jaarplan, Metropoolregio Eindhoven vertegenwoordiging in het bestuur van de Stichting Brainport en door onze formele rol als aandeelhouder.
- Bij de financiering, waarbij het gaat om de omvang van de uit te voeren activiteiten in relatie tot het budget.
- En bij de afstemming met de eigen activiteiten, dus bij de wijze van uitvoering. Hierbij speelt het coördinerend overleg een cruciale rol.

Er vindt een periodiek coördinerend overleg plaats tussen de directie van Brainport Development en de participanten in het aandelen kapitaal (op managementniveau) vanuit de in de Stichting Brainport vertegenwoordigde partijen. In dit inhoudelijke overleg worden nieuwe initiatieven besproken en vindt tussen partijen afstemming plaats. Daarnaast dient dit overleg om de jaarplannen mee voor te bereiden en om er voor zorg te dragen dat de eenmaal door het bestuur van de Stichting Brainport vastgestelde plannen, goed verankerd worden in de diverse achterbannen.

Breedband Regio Eindhoven B.V.

Op initiatief van het Regionaal Breedband Consortium Zuidoost-Brabant (RBC), bestaande uit circa 20 maatschappelijke organisaties en enkele bedrijven, is een breedbandring (glasvezelinfrastructuur) in Eindhoven, met uitlopers naar Geldrop-Mierlo, Veldhoven en Helmond gerealiseerd, waarop ook eigen vestigingen zijn aangesloten. Hiertoe zijn opgericht de Stichting Glasrijk en de exploitatiemaatschappij Breedband Regio Eindhoven BV.

De Metropoolregio Eindhoven, een van de "Founding Fathers", heeft een zetel in het Algemeen Bestuur van de Stichting Glasrijk en is aandeelhouder in de Breedband Regio Eindhoven BV tot maximaal 136.000 gewone aandelen van nominaal € 1,-.

Vereniging van Contractanten

De Vereniging van Contractanten (VvC) behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Brabantse gewesten (en gemeenten) inzake de inzameling van huishoudelijk afval. De Metropoolregio Eindhoven is namens de 21 gemeenten lid van de VvC. De 21 gemeenten, de Metropoolregio Eindhoven en RAZOB hebben ieder individueel een overeenkomst gesloten inzake de regionale afvalverwerking op grond waarvan de gemeenten het eigendom van (onder andere) het huishoudelijk restafval overdragen aan RAZOB. Vervolgens heeft de Metropoolregio Eindhoven samen met de overige Brabantse gewesten Afvalsturing Brabant opgericht, waarmee vervolgens aanbestedings-overeenkomsten zijn gesloten voor de verwerking van huishoudelijk afval. RAZOB heeft als eigenaar van het afval deze overeenkomsten medeondertekend, waardoor het eigendom van het huishoudelijk afval is overgegaan op Afvalsturing Brabant. In 2004 is RAZOB overgenomen door Attero. De contracten met Attero lopen nog tot en met 31 januari 2017. Het lidmaatschap van de Metropoolregio Eindhoven aan de VvC loopt dus ook tot die datum.

In de gesprekstafel duurzaamheid wordt regulier gerapporteerd door de kerngroep afvalverwerking over zaken die spelen bij de VvC.

5.5 Grondbeleid

In de Gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat voor de realisering van een uitvoeringsprogramma behorende bij een door het Algemeen Bestuur vastgesteld beleidsdocument eventueel gronden kunnen worden verworven. Tot op heden is hiervan geen gebruik gemaakt.

Voorziening Gulbergen

Om het Landgoed Gulbergen te kunnen realiseren, moeten de betreffende gronden in eigendom komen van de Metropoolregio Eindhoven. Contractueel worden de gronden in erfpacht gegeven aan Attero. Momenteel is er nog een perceel grond dat hiervoor in aanmerking komt. De betreffende gronden worden beschouwd als investeringen met een maatschappelijk nut.

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

Overzicht gemeentelijke bijdragen

METROPOOLREGIO EINDHOVEN OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN 2017 in €

		METROPOOLREGIO EINDHOVEN			RHCe	TOTAAL
GEMEENTE	AANTAL INWONERS 1-1-2016*	Regionale opgaven	Brainport Development	Stimulerings- fonds	RHCe	GEM. BIJDRAGE 2017
Inwonerbijdrage 2017		€ 3,715	€ 2,031	€ 3,554		
Asten	16.592	61.645	33.701	58.968	60.981	215.295
Bergeyk	18.260	67.842	37.089	64.896	70.801	240.629
Best	28.978	107.663	58.859	102.988	101.127	370.637
Bladel	19.971	74.199	40.565	70.977	75.829	261.569
Cranendonk	20.668	76.789	41.980	73.454	81.730	273.953
Deurne	31.884	118.460	64.762	113.316	119.088	415.626
Eersel	18.556	68.942	37.691	65.948	70.017	242.598
Eindhoven	225.000	836.953	457.015	799.650	896.851	2.989.469
Geldrop-Mierlo	38.910	144.564	79.033	138.286	141.352	503.235
Gemert-Bakel	29.657	110.186	60.239	105.401	0	275.826
Heeze-Leende	15.641	58.112	31.770	55.588	61.498	206.967
Helmond	90.106	334.775	183.021	320.237	372.803	1.210.836
Laarbeek	21.955	81.570	44.594	78.028	86.672	290.865
Nuenen c.a.	22.768	84.591	46.246	80.917	80.263	292.017
Oirschot	18.199	67.616	36.965	64.679	83.609	252.870
Reusel-De Mierden	12.816	47.616	26.032	45.548	48.837	168.032
Someren	18.924	70.309	38.438	67.256	71.443	247.446
Son en Breugel	16.428	61.036	33.368	58.385	53.704	206.493
Valkenswaard	30.266	112.449	61.476	107.565	108.964	390.453
Veldhoven	44.336	164.724	90.054	157.570	145.563	557.911
Waalre	17.029	63.269	34.589	60.521	60.137	218.516
Totaal	756.944	2.812.310	1.537.487	2.690.179	2.791.269	9.831.245

* Betreft het voorlopig aantal inwoners per 1-1-2016 zoals opgegeven door de gemeenten

Gemeentelijke bijdragen per beleidsveld 2017

Gemeente/product	Opslag en beheer					Toezicht		Openbaarheid			Totaal
	Depotbeheer Fysiek	Duurzaam digitaal beheersysteem	Toegankelijk maken	Conserveren	Acquisitie	Inspectie	Advies	Fysieke dienstverlening	Digitale dienstverlening	Faciliteren cultuurhistorische activiteiten	
Verdeelsleutel	m1	Inwoners	Combinatie	m1	Inwoners	Inwoners	Inwoners	Inwoners	Inwoners	Inwoners	
Asten	€ 9.601	€ 9.955	€ 12.527	€ 1.088	€ 967	€ 12.469	€ -	€ 6.398	€ 2.954	€ 5.023	€ 60.981
Bergeyk	€ 12.716	€ 10.955	€ 15.082	€ 1.441	€ 1.064	€ 13.723	€ -	€ 7.041	€ 3.251	€ 5.528	€ 70.801
Best	€ 13.635	€ 17.386	€ 19.989	€ 1.545	€ 1.689	€ 21.778	€ -	€ 11.174	€ 5.160	€ 8.773	€ 101.127
Bladel	€ 12.971	€ 11.982	€ 15.931	€ 1.470	€ 1.164	€ 15.009	€ -	€ 7.701	€ 3.556	€ 6.046	€ 75.829
Cranendonk	€ 15.320	€ 12.400	€ 17.631	€ 1.736	€ 1.204	€ 15.533	€ -	€ 7.969	€ 3.680	€ 6.257	€ 81.730
Deurne	€ 19.559	€ 19.129	€ 24.741	€ 2.216	€ 1.858	€ 23.962	€ -	€ 12.294	€ 5.677	€ 9.653	€ 119.088
Eersel-Vessem	€ 11.796	€ 11.133	€ 14.648	€ 1.337	€ 1.081	€ 13.945	€ -	€ 7.155	€ 3.304	€ 5.618	€ 70.017
Eindhoven	€ 170.921	€ 134.992	€ 194.430	€ 19.368	€ 13.111	€ 169.093	€ -	€ 86.757	€ 40.063	€ 68.118	€ 896.851
Geldrop-Mierlo	€ 21.550	€ 23.345	€ 28.795	€ 2.442	€ 2.267	€ 29.242	€ -	€ 15.003	€ 6.928	€ 11.780	€ 141.352
Heeze-Leende	€ 11.388	€ 9.384	€ 13.218	€ 1.290	€ 911	€ 11.755	€ -	€ 6.031	€ 2.785	€ 4.735	€ 61.498
Helmond	€ 76.396	€ 54.060	€ 82.656	€ 8.657	€ 5.250	€ 67.717	€ -	€ 34.744	€ 16.044	€ 27.279	€ 372.803
Laarbeek	€ 16.188	€ 13.172	€ 18.677	€ 1.834	€ 1.279	€ 16.500	€ -	€ 8.466	€ 3.909	€ 6.647	€ 86.672
Nuenen c.a.	€ 11.184	€ 13.660	€ 15.989	€ 1.267	€ 1.327	€ 17.111	€ -	€ 8.779	€ 4.054	€ 6.893	€ 80.263
Oirschot	€ 20.274	€ 10.919	€ 19.615	€ 2.297	€ 1.060	€ 13.677	€ -	€ 7.017	€ 3.240	€ 5.510	€ 83.609
Reusel-De Mierden	€ 8.426	€ 7.689	€ 10.285	€ 955	€ 747	€ 9.632	€ -	€ 4.942	€ 2.282	€ 3.880	€ 48.837
Someren	€ 12.052	€ 11.354	€ 14.952	€ 1.366	€ 1.103	€ 14.222	€ -	€ 7.297	€ 3.370	€ 5.729	€ 71.443
Son en Breugel	€ 5.617	€ 9.856	€ 10.058	€ 637	€ 957	€ 12.346	€ -	€ 6.334	€ 2.925	€ 4.973	€ 53.704
Valkenswaard	€ 16.188	€ 18.158	€ 22.051	€ 1.834	€ 1.764	€ 22.746	€ -	€ 11.670	€ 5.389	€ 9.163	€ 108.964
Veldhoven	€ 15.524	€ 26.600	€ 27.364	€ 1.759	€ 2.583	€ 33.320	€ -	€ 17.095	€ 7.894	€ 13.423	€ 145.563
Waalre	€ 8.426	€ 10.217	€ 11.996	€ 955	€ 992	€ 12.798	€ -	€ 6.566	€ 3.032	€ 5.155	€ 60.137
Totaal	€ 489.733	€ 436.345	€ 590.634	€ 55.493	€ 42.378	€ 546.574	€ -	€ 280.431	€ 129.498	€ 220.183	€ 2.791.269

**METROPOOLREGIO
EINDHOVEN**

Meerjarenraming programma's

Programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017					Begroting 2018					Begroting 2019			Begroting 2020		
	Personele kosten	Programma kosten	Totaal lasten	Baten	Saldo	Personele kosten	Programma kosten	Totaal lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Metropoolregio Eindhoven																
- Economie	549	7.332	7.881	6.930	-951	549	6.732	7.281	6.930	-351	7.281	6.930	-351	7.281	6.930	-351
- Fysieke leefomgeving	589	327	916	0	-916	589	127	716	0	-716	716	0	-716	916	0	-916
- Bestuurlijke samenwerking	601	201	802	2.812	2.010	601	201	802	2.812	2.010	802	2.812	2.010	802	2.812	2.010
Oud SRE																
- Oud SRE	0	1	1	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Voorziening Gulbergen	0	165	165	165	0	0	165	165	165	0	165	165	0	165	165	0
RHCE	1.353	725	2.078	2.906	828	1.353	725	2.078	2.906	828	2.078	2.906	828	2.078	2.906	828
Kosten overhead	610	1.344	1.954	10	-1.944	610	1.344	1.954	10	-1.944	1.954	10	-1.944	1.954	10	-1.944
Totaal programma's	3.703	10.096	13.799	12.824	-975	3.703	9.294	12.999	12.824	-175	12.999	12.824	-175	13.199	12.824	-375
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	3.703	10.096	13.799	12.824	-975	3.703	9.294	12.999	12.824	-175	12.999	12.824	-175	13.199	12.824	-375
Mutaties reserves																
Onttrekk. Best.reserve Fysiek domein	0	0	0	375	375	0	0	0	175	175	0	175	175	0	375	375
Onttrekk. reserve Rente-egalisatie	0	0	0	600	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	3.703	10.096	13.799	13.799	0	3.703	9.294	12.999	12.999	0	12.999	12.999	0	13.199	13.199	0
Bijdrage per inwoner SRE																
- Brainport Development					2,031					2,031			2,031			2,031
- Stimuleringsfonds					3,554					3,554			3,554			3,554
- Regionale opgaven					3,715					3,715			3,715			3,715
					9,301					9,301			9,301			9,301

**METROPOOLREGIO
EINDHOVEN**

Staat van vaste activa

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan. 2017	Investe./ desinvest- eringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde per 31 dec. 2017
Gronden en terreinen	459.340	0	0	459.340
Bedrijfsgebouwen	5.508.692	0	160.896	5.347.796
Machines, apparaten en installaties	109.653	65.000	29.807	144.845
Overige materiële vaste activa	272.988	0	33.698	239.291
Totaal generaal	6.350.673	65.000	224.401	6.191.272

Staat van reserves

Reserves	Stand 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2017
<i>Algemene reserves *</i>				
Metropoolregio Eindhoven	810.469			810.469
RHCe	262.992			262.992
Totaal algemene reserves	1.073.461	0	0	1.073.461
<i>Bestemmingsreserves</i>				
Fysiek domein	734.646		-374.600	360.046
Rente-egaliseratie	600.000		-600.000	0
Deelneming Brainport Development	698.367			698.367
Personele kosten Metropoolregio Eindhoven	291.859			291.859
Personele kosten RHCe	84.201			84.201
Conservering archieven RHCe	108.590			108.590
Totaal bestemmingsreserves	2.517.663	0	-974.600	1.543.063
Totaal reserves	3.591.124	0	-974.600	2.616.524

* In de staat van reserves in het jaarresultaat 2015 nog niet verwerkt.

Staat van voorzieningen

Voorzieningen	Stand 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2017
Stimuleringsfonds	11.908.018	3.290.179	-3.290.179	11.908.018
Reap middelen 2011 t/m 2013	567.464		-177.667	389.797
Reap middelen 2014	620.639		-177.325	443.314
Reap middelen 2015	280.175		-93.392	186.783
SIR/SAR	734.416	300.000	-300.000	734.416
Reorganisatie SRE *	4.314.193			4.314.193
Groot onderhoud gebouwen RHCe	100.107	50.000	-50.000	100.107
Overnamesom RAZOB	121.191			121.191
Gulbergen	2.691.590		-165.000	2.526.590
Totaal voorzieningen	21.337.793	3.640.179	-4.253.563	20.724.409

* De hoogte van de voorziening reorganisatie SRE wordt jaarlijks bepaald. In het gepresenteerde saldo is nog geen rekening gehouden met de herberekening 2015 e.v.